

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Θ'.

✱ ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ, 6 ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ 1911 ✱

ΑΡΙΘΜΟΣ 426

Ο ΗΡΩΑΣ

Όπως και στο τραγούδι, έτσι και στη ζωή του. Ήρωας. Ο Παλαμάς. Ο Ένας και ο Άσύγκριτος. Στα Όρεσσειακά, θυμάμαι, όταν ούρλιάζανε γύρω του οι λύκοι και τόνομά Του, τὸ ἅγιο, ἔδινε κ' ἔπαιρνε στὰ βέβηλα χεῖλια τοῦ Μιστριώτη—θυμάμαι, ἦρθε στὸ γραφεῖο μας καὶ μούφερε μιὰ διαμκρτύρηση, ἓνα ποίημα, μιὰ

πρόκληση, ἓνα φτύσιμο λυρικό κατάμουτρα τῆς ἀμυαλῆς φοιτηταρίας καὶ τῆς πορνοδημοκοπίας. Τὴν προπερασμένη βδομάδα μούφερε τὸ ὑπέροχο ἄρθρο τοῦ «Γιὰ νὰ τὸ διαβάσουν καὶ τὰ παιδιά.»

Καὶ τὰ παιδιά τὸ διαβάσανε. Κι ἀντὶ νὰ συγκινηθοῦνε «μέχρι δακρύων»,κι ἀντὶ νὰ νιώσουν ἀντρισμὸ μέσα τους καὶ περηφάνεια κι ἀντὶ νὰ πάνε σεμνὰ σεμνὰ στὸ γραφεῖο τοῦ καὶ

νά σκύφουνε νάν τοῦ φιλήσουν εὐλαθητικά τὸ χέρι—ξεφρενιασμένα, κι ἀσυλλόγιστα καὶ λογομειθρημένα πήγγανε μὲ βρισιές καὶ μὲ σπρωξιές νάν τονὲ διώξουνε ἀπὸ τὸ γραφεῖο Του.

Ποιόνε; Τὸν ΠΑΛΑΜΑ.

Ἔ, ἀξίζε νὰ γίνει κι αὐτό. Ὁ, ἀξίζε σ' αὐτὸ τὸ ἡλίθιο Πανεπιστήμιο τῆς Ἀθήνας καὶ μὴ τέτια τρανὴ ντροπή!

Ἐπρεπε νὰ διωχτεῖ ὁ Παλαμᾶς ἀπὸ καὶ μέσα. Κ' ἔπρεπε νὰ διωχτεῖ μὲ βρισιές καὶ μὲ κλωτσιές. Κ' ἔπρεπε καὶ νὰ δαρθεῖ ἀκόμα. Καὶ ἀπὸ τοὺς φοιτητές, μάλιστα. Ἀπὸ τοὺς νέους (!!!) ποὺ θέρθουνε αὔριο νὰ διοικήσουν τὴν ἄμμοιο τοῦτονε τόπο, ἀπὸ τοὺς διαδόχους τῶν Γκλαβάδων καὶ τῶν Πατσουράκηδων, ἀπὸ τοὺς αὐριανούς τύρανους τῶν παιδιῶ μας.

Τὸ τελευταῖο σκαλοπάτι στοῦ «Κακοῦ τῆ σκάλα» δὲν τὸ κατεβήκαμε, φαίνεται, ἀκόμα. Μιά σπρωξιὰ στὸν Παλαμᾶ, καὶ θὰν τὸ κατεβούμε κι αὐτὸ τὸ σκαλοπάτι,— μὴ σὰς νοιάζει. Κ' ὕστερα σκοπάδι καὶ βούρκος.

Ὅχι ἀνέρθωσι, μὰ οὔτε θάνατος πάνου σὲ κρεβάτι μᾶς ἀξίζει. Πνέξιμο στὸ βούρκο μέσα. Νά, τὸ ἀξιο τέλος μας.

ΨΕΥΤΕΣ ΚΑΙ ΣΥΚΟΦΑΝΤΕΣ

Ἀπὸ τὸ Μιστριώτι, τοὺς ἴσαμε τὸ Σαμφάκο τους, ἀπὸ τὴν Κουλουμιδάκη τους ἴσαμε τὸν Γκλαβά τους—κι ἀκόμα πὺς κάτου, ἴσαμε τὸν Πετραλιά τους. Ψεῦτες καὶ συκοφάντες. Καὶ στὸ Πανεπιστήμιο καὶ στὴ Βουλὴ καὶ στοὺς δρόμους καὶ στὶς ἐφημερίδες. Ψεῦτες καὶ συκοφάντες. Τὴν Ἀλήθεια τὴν τρέμουνε καὶ τὴν ἀπαρνοιοῦνται, τὴν Καλὴ Πίστι, τὴν τοχαλαποῦνε. Ἀόσπυ, ἢ Ψευτιά καὶ λιθάρια ἢ Συκοφαντία στὰ μικρά τους τὰ χέρια. Καὶ μὲ τέτιες λάσπες καὶ μὲ τέτια λιθάρια πολεμοῦνε τὴν Ἔθνική μας τὴ γλώσσα, πολεμοῦνε πρόσωπα ἀξιοσεβαστά, πολεμοῦνε τὸ ἴδιο τὸ Ἔθνος μας. Καὶ μὲ τέτιες λάσπες καὶ μὲ τέτια λιθάρια ἀγωνίζονται νὰ στερεώσουν τὸ ρημάδι τῆς Καθαρεύουσας—τὸ ρημάδι τους.

Μᾶς κατήγοροῦνε πὺς βρίζουμε τὸ Ἔθνος—αὐτοὶ ποὺ δημιουργήσανε τὸν Παλιοκουβέντα, βρίζοντας ἔτσι ἀσεβέστατα καὶ ἀηδέστατα μὴ λατρεμένη ἔθνικὴ θύμηση. Μᾶς κατήγοροῦνε πὺς βρίζουμε τὴ θρησκεία—αὐτοὶ ποὺ χτᾶς ἀκόμα μεταφράσανε ἀηδέστατα τὸ τρόπαρι τῆς Κασσιανῆς καὶ τοὺς ψαλμοὺς τοῦ Δαβὶδ γιὰ νὰ συκοφαντήσουνε τοὺς Δημοτικιστάδες. Μᾶς κατήγοροῦνε πὺς προδόσαμε τὴν Πατρίδα μας—αὐτοὶ, οἱ προδότες, ποὺ τὴν προδίνουνε σήμερᾶ, δημιουργώντας γιὰ κομματικούς καὶ συμφέροντολογικούς λόγους, ζητήματα ἐσωτερικὰ

—σήμερα ποὺ τὸ Ἔθνος μας βρίσκεται στὴν πὺς κρίσιμη στιγμή του. Μᾶς κατήγοροῦνε γιὰ πουλγημένους—αὐτοὶ ποὺ πουλγηθήκανε στὸ ἴδιο τὸ σφέρο τους, αὐτοὶ ποὺ τὰ καπνλεύονται ἔλα, ἔλα πέρα πέρα, μὲ τὸν ἀτιμώτερο κι ἀθλιότερο τρόπο, καὶ πατρίδα καὶ ἐπιστήμη καὶ Ὁρθολόγο κι αὐτὸν ἀκόμα τὸν ἀθροπισμὸ τους.

Ἄς μᾶς βρίζουν, ἄς μᾶς χτυποῦνε, ἄς μᾶς συκοφαντοῦνε—ἀκόμα κι ἄς μᾶς σφάζουνε. Ὁ διωγμὸς τους τιμὴ μας καὶ δόξα μας—οἱ βρισιές τους παράσχημο στὰ στήθια μας. Αὐτοὶ βρίζουνε καὶ μεις δουλεύουμε, αὐτοὶ συκοφαντοῦνε καὶ μεις νικάμε. Καὶ τραβάμε μπροστὰ καὶ τραβάει μπροστὰ καὶ ὁ ἀγώνας μας καὶ τὸ τέλος τοῦ δρόμου μας ζυγώνει καὶ ἡ Νίκη—νὰ τῆνε! μᾶς καρτερεῖ μὲ τὰ δακρύνια στεφάνια τῆς.

Αὐτοὶ ψεῦτες καὶ συκοφάντες θάπομείνουνε στὴν Ἱστορία. Μάρτυρες καὶ Ἥρωες ἐμεῖς.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἰερὴ στιγμή. Ὁ Μαθίτης πάνου στὸ βήμα. Δὲ μίλησε, λένε. Ἰεροῦργησε. Ἰεροτελεστία εἶταν ὁ λόγος του. Ἔτσι. Ὀλύμπιος καθὼς εἶναι, ἔτσι μὲ τὴ γαλήνη ποὺ ξεγύνηται ἀπὸ τὴν εὐγενικιὰ ψυχὴ του κι ἀπλώνεται πάνου στ' ἀδρά του τὰ μουσεῖδια, ὁ Ποιητὴς ἱερέας τοῦ Ὁραίου καὶ τοῦ Ἀληθινοῦ φάνταζε πάνου στὸ βήμα, καὶ τὰ λόγια του, ἔτσι σεμνὰ καὶ σιγανὰ καὶ μετρημένα ποὺ βγαίνανε ἀπὸ τὰ χεῖλια του, προσευκῆς εἰντοῦσαν, εὐωδιὰ μοσκογιότανου τριγύρω του σκορποῦσαν.

Ἔ, τέτιες ἁγίες στιγμὲς δὲν τίς χάρηκε πολλές, δὲ θὰν τίς χαρεῖ πολλές, ἢ Ἑλληνικὴ Βουλὴ. Τέτιοι ἁγιασμοὶ δὲ γινήκανε καὶ δὲ θὰ γίνουνε πολλοὶ πάνου στὸ χιλιοντροπιασμένο Βῆμα.

Ἐδύχησα νάν τονὲ δῶ τὴν Κεριακὴ πρῶτ' πρῶτ' στὸ ξενοδοχεῖο του. Εἶτανε στὸ κρεβάτι του ἀκόμα. Στὰ λόγια ποὺ μπόρεσε νὰ πῶ, ἔχι γιὰ νὰ δεῖξω, μὰ γιὰ νὰ κρύψω τὸ θαυμασμὸ μου, ἀποκρίθηκε:

— Εἶμαι εὐτυχὴς ποὺ τάξιώθηκα νὰ διαλαλήσω ἀπὸ τὸ Ἔθνικὸ βήμα πὺς εἶμαι δημοτικιστής.

Ἦταν ἄλλο. Μαζὶ μὲ τέτιους ποιητὲς ἢ ζωὴ ἕνα ἀτέλειωτο τραγούδι γίνεται καὶ μαζὶ μὲ τέτιους ἥρωες χαρούμενος καὶ γελαστός τραβάει κανεὶς καὶ στὸ θάνατο.

Η ΔΙΠΛΗ ΒΟΥΛΗ

Ὅχι Διπλὴ. Μὰ Δεὸ Βουλές. Ἡ μιὰ Βουλὴ—Βουλὴ τοῦ Ὀνογκλαβά, τοῦ Κουλουβάχατα, τοῦ Πατσαθουράκου, τοῦ Δελακοβίδα, τοῦ

πουργόν της Παιδείας ως αρχιμαλλιάρον, στέλλοντα άλλοτε εκ του εξωτερικού εις τὸν Βόλον μαλλιάρας ἀνταποκρίσεις ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον «Φοργχεβίλ».

Κατέρχεται τέλος τοῦ βήματος ὁ ρήτωρ καὶ ἡ συνεδρίασις λύεται περὶ τὴν ἴαν πρωϊνὴν ὥραν.

Τὰ θεωρεῖα ὅπου ἴσαν συνηθρισμένοι φοιτηταὶ ἐκσπῶσιν εἰς παταγώδη χειροκροτήματα καὶ σκιδοκροτήματα.

Ὁ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ ἐν μεγάλῳ θυμῷ ἀπευθύνει παρατηρήσεις πρὸς τὰ θεωρεῖα.

Ὁ κ. ΚΟΥΑΟΥΜΒΑΚΗΣ ὁμως δικαιολογεῖ τοὺς θεωροῦντας καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον λέγει :

— Γιατί, κ. Πρόεδρε ; Ἐπιδοκιμάζουν ἀπλούστατα τὴν ἄμυναν ὑπὲρ τῆς γλώσσης των.

ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ. Βεβαίως, βεβαίως. Ζήτω ἡ Ἑλλάς... φωνάζει παραπαίων ἐκ τῆς πολλῆς εὐχαριστήσεως ὁ κ. Πετραλιάς.

Ἡ αἴθουσα τέλος κενεῖται, καὶ τὰ θεωρεῖα ἀδειάζουν μετ' ὀλίγον.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 26 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

(Ἀπὸ τὴν «ΠΑΤΡΙΑΔ»)

Τὴν 4ην καὶ 30' περατοῦται ἡ ἀνάγνωσις τοῦ καταλόγου καὶ ἡ Βουλὴ εὐρίσκειται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 184 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, μεθ' ὃ ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακινεῖ διαφόρους ἀναφορὰς καὶ ψηφίσματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀναφορὰν τῶν ἐκκαθαρισθέντων ὑπαλλήλων τῶν δημοσίων ἔργων, ζητούντων ὅπως ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν. Ὡσαύτως ἀναφορὰν τοῦ ἐν Λαμῖα Συλλόγου τῶν Μακεδόνων, ὑποστηρίζοντος ὅτι πρέπει νὰ ἀναγραφῆ διατάξεις καθιερούσα τὴν ἐπίσημον γλώσσαν τοῦ Κράτους. Ἀναφορὰν ἐπίσης τῶν καταδίκων Ρίου ζητούντων μείωσιν τῆς ποινῆς των.

Ὁ κ. Διονύσιος Χριστάκος ζητεῖ ὅπως καθιερωθῆ ὡς ἐπίσημος γλώσσα ἡ δημοτικὴ. (Γέλως).

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Ἐξακολουθεῖ ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀναγραφῆς προτάσεως τοῦ κ. Μιχαλοπούλου περὶ προστασίας τῆς γλώσσης.

Ὁ κ. ΜΑΝΟΣ λέγει, ὅτι ἔταν εἰς τὰ σύνορα ἡμῶν συμβαίνουσι τὰ ἐπεισόδια, τὰ ὅποια ὅλοι γνωρίζομεν, ἡ συζήτησις περὶ γλώσσης εἰς Ἑθνικὸν Συνέδριον εἶνε Βυζαντινισμός.

ΜΠΟΥΦΙΔΗΣ. Ἡ Βυζαντινὴ Ἱστορία κ. σινάδελφε, εἶνε ἐνδοξὸς Ἱστορία τοῦ Γένους ἡμῶν. (Θόρυβος).

Ὁ κ. ΜΑΝΟΣ ἐξακολουθῶν λέγει, ὅτι οἱ συντάξαντες τὴν ἀναφορὰν πρὸς τὴν Βουλὴν, οἱ ζητούντες τὴν ἀναγραφὴν διατάξεως περὶ ἐπίσημου γλώσσης, δὲν γνωρίζουν τί γυρεύουν, ἀπλούστατα, διότι εἶνε ἄμοιροι γλωσσικῶν γνώσεων. Διότι δὲν εἶνε ἐπὶ τέλους αὐτοὶ μόνοι, οἵτινες προέταξαν τὰ στήθη των ὑπὲρ τοῦ Ἑθνους. Τὴν δημοτικὴν γλώσσαν ἔγρα-

ψαν ὁ Σολωμός, ὁ Βαλαωρίτης καὶ ὅλοι οἱ ἐπιφανεῖς Ἑθνικοὶ ἡμῶν ποιηταὶ καὶ λογογράφοι.

Τὸ λεχθὲν ὅτι καὶ εἰς ἄλλα Ἑθνη ἀνεγράφη διάταξις περὶ γλώσσης δὲν εἶνε ἀκριβές. Τοῦτο εἶνε μόνον εἰς τὰ Κράτη ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὅποια ὑπάρχουν δύο ἢ πλείονες γλώσσαι, δύο ἢ πλείονων διαφόρων λαῶν.

Προχωρῶν εὐρίσκει ὅτι ἡ καθαρεύουσα δὲν ἔχει διαμορφώσει ἰδίαν γραμματικὴν καὶ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης του ἀναφέρει ὡς παράδειγμα τὴν λέξιν ἀπόκρεω, ἡ ὅποια δὲν ἔχει ὀρισμένον τύπον, ἐνθ' ἡ ἀποκρία τῆς δημοτικῆς εἶνε ἡ λέξις τὴν ὅποιαν γνωρίζουν ὅλοι.

Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς εἰς τὸν ἐπισκεφθέντα αὐτὸν κ. Μιστριώτην εἶπε πολὺ ὀρθῶς ὅτι πρέπει νὰ ὑποβάλουν οἱ ὑπὲρ τῆς καθαρεύουσης καὶ γραμματικὴν εἰς τὴν Βουλὴν.

ΚΑΛΟΜΕΝΟΠΟΥΛΟΣ. Δὲν εἶπε τέτοιο πράγμα.

Ὁ κ. ΜΑΝΟΣ προχωρῶν ὑποστηρίζει ὅτι εἶνε κωμικὸν νὰ ζητηται, ὅπως ἀναγραφῆ ἐν τῷ Συντάγματι διάταξις, καθορίζουσα τὸν τύπον τῆς γλώσσης, διότι ὁ τύπος μιᾶς γλώσσης εἶνε ἀδύνατον νὰ καθορισθῆ. Διὰ τῆς διατάξεως ταύτης θὰ δεσμεύωμεν τὴν ἐν τῷ μέλλοντι ἐξέλιξιν τῆς γλώσσης, πρέπει δὲ νὰ γνωρίζουν οἱ κοπτόμενοι ὑπὲρ τῆς καθαρεύουσης, ὅτι αἱ γλώσσαι καὶ οἱ ὄργανισμοὶ δὲν μένουν ἀμετάβλητοι, μόνον δὲ αἱ νεκραὶ γλώσσαι δὲν μεταβάλλονται πλέον καὶ διατηροῦνται ὡς ἀπολιθώματα.

Ὁ κ. ΒΕΡΡΟΙΟΣ ἄρχεται λέγων, ὅτι οἱ ἐχθροὶ τῆς Πατρίδος δὲν εἶνε εἰς τὰ σύνορα, ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ ἡμῶν, τὴν ὅποιαν τὸ Συνέδριον τοῦτο ἐκλήθη ν' ἀνορθώσῃ. Διὰ τοῦτο δὲ πρέπει νὰ δώσωμεν εἰς τὴν χώραν νόμους μὲ ζωὴν καὶ πρὸς τοῦτο ἀνάγκη νὰ παρασκευάσωμεν πολίτας. Ἐπομένως τὸ συζητούμενον ζήτημα δὲν εἶνε ἀπλῶς γλωσσολογικόν, εἶνε ζήτημα ἐθνικόν. Τοὺς διαφθορεῖς τῆς γλώσσης δὲν θεωρεῖ οὔτε ἐκφύλους οὔτε φρενοπαθεῖς, ἀλλὰ περιεσκεμμένως ἀπεργαζομένους τὸ ἐπονεϊδιστον ἔργον τῆς διαφθορᾶς τῆς γλώσσης. Ἀναπτύσσει πῶς ἡ γλώσσα διετήρησε καὶ διατηρεῖ τὴν ἐθνικὴν ἐνότητά καὶ πῶς, ἀποκαθάρθεισα μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἑθνους, ἀκολουθεῖ φυσικῶς τὸν μεγάλον τῆς δρόμον. Ἐπιτίθεται ὕστερον κατὰ τῶν χυδαίστων καὶ ἀναφέρει πολλὰς λέξεις, αἱ ὅσαι ἐτέθησαν ὑπ' αὐτῶν εἰς κυκλοφορίαν.

Οὕτω τὸν Κωνσταντῖνον τὸν Παλαιολόγον τὸν ὀνομάζουν Κῶτσον Παληοκουβένταν, τὴν Ἡλέκτραν ὀνομάζουν Κεχρμπάραν καὶ τὸν Ἀχιλλέα Ἀχιληᾶ. (Ζωηρὰ χειροκροτήματα).

ΓΡΑΝΙΤΣΑΣ. Δὲν εἶνε ἀληθὴ αὐτά...

Ὁ κ. ΒΕΡΡΟΙΟΣ καταγγέλλει κατόπιν ὅτι ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἑθνους ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ τῶν χυδαίστων. Ὡς ἐκ τούτου, ἡ Βουλὴ ἔχει καθήκον νὰ θέσῃ φραγμὸν κατὰ τοῦ κινδύνου τῶν χυδαίστων. Ὁ φραγμὸς θὰ τεθῆ, ἐὰν δὲν ἐπιτραπῆ εἰς τοὺς χυδαίστας νὰ κατέχουν δημοσίας θέσεις, διότι διὰ τῶν θέσεων αὐτῶν ἐνθαρρύνονται εἰς τὸ ἀπαίσιον αὐτῶν ἔργον, διὰ τὸ ὅποσον, δυστυχῶς, πολλοὶ ἐκ τούτων ἐπαρρηγοφορήθησαν ὑπὸ τῆς Πολυτείας.

Ὁ κ. ΚΟΥΛΟΥΜΠΑΡΔΟΣ ἐπιμένει: νὰ ἐξακολουθήσῃ.

Ὁ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ ὅμως δηλοῖ ὅτι ἡ ὥρα τοῦ ἐτελείωσε.

Καὶ ὁ κ. ΚΟΥΛΟΥΜΠΑΡΔΟΣ ἀναγκάζεται νὰ κατέλθῃ τοῦ βήματος ὑπὲρ τὰ παταγώδη χειροκροτήματα τῆς Βουλῆς καὶ θεοραίων.

Καὶ ἐν τῇ μέσῳ αὐτῶν λέγει:

— Τί νὰ σὰς κάμω. Ἡθελκ νὰ σὰς εἰπῶ περισσότερο ἀλλὰ δὲν μὲ ἀφήνουν. Λόγος κολοῦσε, βλέπατε.

Ὁ κ. ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ ὑποστηρίζει ὅτι δημόσιοι ὑπάλληλοι δὲν δύνανται νὰ εἶνε οἱ στραβωτάτοι τῆς γλώσσῃς. Ἀρχίζει δευτέραν δριμυτέραν τῆς πρώτης κατηγορίαν κατὰ τοῦ κ. Παλαμά. Ἐπιτίθεται κατὰ τῶν χυδαϊστῶν οἱ ὅποιοι, λέγει, μεταχειρίζονται τὴν γλῶσσαν τοῦ μεταχειρίζονται διότι δὲν γνωρίζουν τὴν καθαρεύουσαν.

ΠΕΡ. ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ. Ὅχι δά.

ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ. Εἶπα καὶ προηγουμένως ὅτι οἱ κύριοι αὐτοὶ πρέπει νὰ ὑποβληθοῦν εἰς ἐξετάσεις.

ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ. Σὰς προκαλοῦμεν. (Γέλωτες).

ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ. Ἐνθυμηθῆτε ὅτι ἐγγράφετε κάποτε εἰς τὴν «Δικαιοσύνην» διὰ τὸν Δερμπιωνῶ ὅτι «ἀπέθανε γοργῶς».

ΠΕΡ. ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ. Δηλῶ ἐπὶ τῇ λόγῳ τῆς τιμῆς μου ὅτι δὲν ἐγραψα τοιοῦτόν τι.

ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ. Καὶ ἐγὼ σὰς βεβαιῶ ἐπὶ τῇ λόγῳ τῆς τιμῆς μου ὅτι τὸ ἐγράψατε. Ἐπανέρχεται ἀκολούθως ὁ κ. Κουλουμβάκης καὶ πάλιν εἰς τὸν προσφιλῆ του Παλαμῶν τὸν ὁποῖον νομίζει ὅτι ὑβρίζει. Κατήντησε, λέγει, νὰ θεωρηθῆται πάνσοφος ὁ κύριος αὐτός.

ΜΑΒΙΑΝΗΣ (ἐν θυμῷ). Εἶσαι ἀκαθέστατος σὺ καὶ δὲν δύνασαι νὰ ἐννοήσῃς καὶ νὰ κρίνῃς τὸν Παλαμῶν. (Θόρυβος).

ΦΩΝΑΙ. Μπράβο, μπράβο...

ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ. Δὲν παρεξηγῶ τὴν φράσιν λεγομένην παρὰ μαλλιάρου. Ἐξακολουθεῖ νὰ ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ Παλαμά καὶ τοῦ Κράτους, τὸ ὅποιον τὸν ἀνέχεται μέχρι τοιοῦτου σημείου ὥστε καὶ τὴν κόρην του ἀκόμη νὰ ἐξακολουθῇ νὰ ἔχη ὑπότροπον εἰς τὴν Εὐρώπην. Συνιστᾷ τὴν ἀνάκλησιν τῆς ὑπατροφίας ταύτης.

Ὁ κ. ΠΡΩΨΗΠΟΥΡΓΟΣ ὀργισμένος παρατηρεῖ εἰς τὸν κ. Κουλουμβάκην ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐλέγξῃ τούτο, διότι ἀποτελεῖ πρᾶξιν διοικητικὴν καὶ δὲν εἶνε ζήτημα κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου.

Ὁ κ. ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ περαινῶν ὑποδεικνύων τὴν ἀνάγκην τῆς ἀναγραφῆς εἰς τὸ Σύνταγμα διατάξεως ὑπὲρ τῆς καθαρεύουσας.

Ὁ κ. ΦΩΤΗΛΑΣ διαδέχεται τὸν κ. Κουλουμβάκην εἰς τὸ βῆμα. Ὑβρίζει τοὺς μὴ καθαρευουσιάνους ἄλλους, ἀποκαλῶν αὐτοὺς γελοῖους καὶ ἐκφύλους, παρὰ τὰς διαμαρτυρίας τοῦ κ. Προέδρου καὶ τοῦ κ. Καρασεβδά, καὶ τὸν θόρυβον, ὅστις δημιουργεῖται εἰς τὴν αἴθουσαν. Ἀποκαλεῖ ἀνισόρροπον τὸν κ. Ψυχάρην καὶ συνιστᾷ εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ προβῇ εἰς παραστάσεις πρὸς τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν ζητοῦσα τὴν ἀπόλυσιν τοῦ κ. Ψυχάρη διότι

αὐτὸς εἰς τὴν σχολὴν τῶν Ἀνατολικῶν Γλωσσῶν δὲν διδάσκει τὰ Ἑλληνικὰ, ἀλλὰ κατὰ ἄλλο, ἴσως τὰ Τούρκικα.

(Ἡ Βουλὴ γελᾷ). Καὶ ὁ κ. Φωτήλας κατέρχεται τοῦ βήματος θριαμβευτικῶς ἀπὸ προηγουμένως δηλοῖ ὅτι καίτοι ὑπέρμαχος τῆς καθαρεύουσας δὲν εἶνε ὑπὲρ τῆς γνώμης νὰ προστεθῇ διάταξις εἰς τὸ Σύνταγμα διότι ὅτι δὴποτε καὶ ἂν συμβῇ ἡ γλῶσσα ἢ . . . ὑποστῇ τὴν ἐπὶ τὸ καλλιεπέστερον ἐξελίξιν τῆς.

Ὁ κ. ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ ἀρχόμενος τοῦ λόγου τοῦ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος, παραλληλιζεῖ τὰ διάφορα ἰδιώματα τῆς γλώσσῃς τῶν προγόνων καὶ εὐρίσκει ὅτι ταῦτα πάντα παραβαλλόμενα πρὸς τὴν δημοτικὴν ἐξιδανικεύονται: ἐτι μᾶλλον. Καὶ πῶς θέλετε ἐξακολουθεῖ, νὰ παραδῶ τὴν ἀθάνατον, τὴν ἀφίλαστον κάλλους γλῶσσαν μας, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἀπολαμβάνομεν τοιαύτης τιμῆς ἡμεῖς οἱ μικροὶ σήμερον, πρὸς τὸ γνωστὸν μαλλιάρικόν ἰδιῶμα (σκαυτέλι, πιάντο, τσανάκι, σκούπα κτλ.); Ἀναφέρει κατόπιν ὅτι κατὰ τὸν ἐπικύδειον τὸν ἐκφωνηθέντα ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ καθηγητοῦ Βάφρα ἐγένετο χρήσις τοσοῦτον παρεφθαρμένης γλώσσῃς, ὥστε οἱ ἀκούοντες κατελήφθησαν ὑπὸ ἀηθίας.

ΦΩΝΑΙ. Ποῖος ἦτο ὁ ἄμυλῆσας;

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ. Ὁ Φωκάς τῆς Ἱατρικῆς. Καταγγέλλει προσέει ὁ ρήτωρ καὶ τοὺς καθηγητὰς Λάμπρον καὶ Πολίτην ὡς ἠγρομένους τῶν μεταχειριζομένων τὴν δημοτικὴν. Ἀναγινώσκει τεμάχια ἀπὸ τὸ Δελτίον τῆς Λαογραφικῆς Ἑταιρείας, ὅπου γράφει ὁ κ. Πολίτης, καὶ κερουσιάζει τὰς ἐρεῖνας αὐτοῦ ὡς ἔργα τοῦ μαλλιάρου. (Χωρὶς δυστυχῶς νὰ ἀκούεται φωνὴ διαμαρτυρίας).

Ἀναγινώσκει μετὰ ταῦτα ὁ ρήτωρ ἀποσπάσματα ἀρθρῶν σοφῶν τιμῶν ξένων κερουσομένων ὑπὲρ τῆς καθαρεύουσας καὶ ἐξιμνούντων ταύτην.

Ἐδῶ τελειώνει ἡ ἡμίσεια ὥρα, συναίνεσι: ὅμως τῆς Βουλῆς ὁ κ. Πατσουράκος ἐξακολουθεῖ. Ἀναγινώσκει ἀρθρον τοῦ «Νουμά» εἰς τὸ ὅποιον ὁ κ. Παλαμάς λέγει ὅτι ὁ μαλλιαρισμὸς εἶνε ἡ ἀρετὴ του.

ΚΑΛΟΜΕΝΟΠΟΥΛΟΣ. Νὰ παραπεμφθῇ τὸ φύλλον αὐτὸ τοῦ «Νουμά» εἰς τὸν κ. ὑπουργόν τῆς Παιδείας.

ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ. Ὁ κ. ὑπουργὸς τῆς Παιδείας εἶνε μαλλιάρος. Καὶ ἐπειδὴ εἶνε ἡ εὐεργετικὴ του ἀπόψε' γι' αὐτὸ δὲν ἤρθε (θόρυβος).

Ὁ κ. ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ ἐξακολουθεῖ. Καταγγέλλει τὸν κ. Γ. Δραγούμην, υἱὸν τοῦ πρώην πρωτοπουργοῦ καὶ ὑπάλληλον τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν ὅτι εἶνε πρόεδρος τῆς «Φοιτητικῆς Συντροφίας». Ἐπίσης τὸν ἔφρονον τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Σωτηριάδην ὁ ὅποιος ἔγραφε πρὸς τὸν Κρουδάχερ ὅτι ἂν τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος θὰ ἔχη κάποιον μέλλον αὐτὸ θὰ τὸ ἐπιτύχῃ διὰ τοῦ μαλλιαρισμοῦ. Ἐπιτίθεται κατὰ τῶν ἰδρυτῶν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου, τῶν ὁποίων τὰ ὄνόματα ἀναγινώσκει εἰς τὸ καταστατικὸν τοῦ ὁμίλου τονίζων μεταξὺ αὐτῶν τὸ τοῦ κ. Ἀλεξανδρῆ καὶ τῶν κ. κ. Δεμερτζή, Μαβίλη, Παπακωνστανταίου, Περ. Καραπάνου, Ἀποστολίδου, Δελμούζου καὶ Γ. Δραγούμη.

Καταγγέλλει ἐπὶ τῇ βάζει τούτων τὸν κ. Ὑ-

Μιχαλόπουλου, τοῦ Σκοτήλα, τοῦ Γαλανοῦ (Αἰγιαλοῦ γαλάει γάλα ἄλος), τοῦ Μπουφίδη (ἔνομα καὶ πράμα), τοῦ Ξαβέριου, τοῦ Πετρομυαλά κλπ. Ἡ ἄλλη Βουλὴ — Βουλὴ τοῦ Μαβίλη, τοῦ Μάνου, τοῦ Παπαναστασίου, τοῦ Κουτούπη, τοῦ Πετμεζᾶ, τοῦ Γρανίτσα, τοῦ Ἀραβαντινοῦ, τοῦ Δεμερτζῆ, τοῦ Π. Καραπάνου, τοῦ Λυμπερόπουλου, τοῦ Ζαβιτσιάνου, τοῦ Κοντογούρη κλπ. Ἡ πρώτη Βουλὴ βουλευμένη στὸ σκοτάδι καὶ στὴν ἀμάθεια. Ἡ δεύτερη Βουλὴ πλημμυρισμένη ἀπὸ φῶς. Τὸ σκοτάδι

ποτὲ δὲ νίκησε κ' ἔτσι ἄς μὴν ἀπελιζόμεσθε. Μὰ μέρα, ἀργὰ ἢ γλήγορα, ὁ Λαὸς, δὲ γίνε-ται, θὰ βγεί ἀπὸ τὸ σκοτάδι καὶ θὰ τρέξει πρὸς τὸ Φῶς. Καὶ τὴ μέρα κείνη ὁ Λαὸς ὅσους σήμερα οἱ πατσαβουρογράφοι τῆς Ἀθήνας τοῦ καταγγέλλουνε γιὰ Στυλίτες καὶ τοὺς παραδίνου-νε στὸ Ἐθνικὸ Ἀνάθεμα, θὰν τοὺς χαιρε-τήσῃ γιὰ Στυλοβάτες του καὶ θὰν τοὺς ἀκο-λουθήσῃ: στὸ λουλουδοστρωμένο δρόμο τοῦ Ἐ-θνικοῦ Ξαναγεννημοῦ.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ

Οἱ συνεδρίες τῆς Βουλῆς, πούγινε λόγος σ' αὐτὲς γιὰ τὸ Γλωσσικὸ Ζήτημα, πρέπει νὰ μείνουν, καὶ θὰ μείνουν, ἱστορικές καὶ τοὺς ἀξίζει μιὰ θέση στὸ «Νουμά». Γιὰ τοῦτο καὶ μεῖς τὶς ἀθανατίζουμε δῶ, παραδίνοντας ἔτσι στὴν ἱστορία ἔλους πού ὑπὲρ καὶ κατὰ τῆς Ἐθνικῆς Γλώσσας μιλήσανε. Τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τὰ πήραμε ἀπὸ τὴν «Ἀκρόπολη» καὶ τὴν «Πατριδα», γιατί οἱς ἐφημερίδες αὐτὲς τὰ βρήκαμε πιὸ σωστὰ καὶ πιὸ ἀμερόληπτα δημοσιεμένα.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 25 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1911

(Ἀπὸ τὴν «ΑΚΡΟΠΟΛΗ»)

Ὁ κ. ΡΑΚΤΙΒΑΝ ἀπὸ τοῦ βήματος ὁμιλεῖ δι' ἀρκετῶν περὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων. Δικαιο-λογεῖ μετὰ ταῦτα τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνταγματι-κῆς Ἐπιτροπῆς περὶ ἀπορρίψεως διὰ τὴν προσθή-κην εἰς τὸ 1ον ἄρθρον τῆς προτάσεως, τοῦ κ. Μι-χαλοπούλου διατάξεως, ἀπαγορευούσης εἰς τὸ μέλ-λον τὴν μετάφρασιν τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου καὶ λέ-γει ὅτι κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς τὸ 1ον ἄρ-θρον ὡς ἔχει ἤδη εἰς τὸ Σύνταγμα προστατεύει ἐ-παρκῶς τὴν γλῶσσαν τοῦ Εὐαγγελίου. Ἐπίσης δι-καιολογεῖ τὴν ἀπόρριψιν προτάσεως τοῦ ἴδιου περὶ ἀναγνωρίσεως ὡς ἐπίσημου γλώσσης τῆς καθαιρε-ούσης καὶ ἀπολύσεως τῶν δημοσίων ἐκείνων ὑπαλ-λήλων, οἱ ἅποιοι ἤθελον ἀποπειραθῆ νὰ τὴν δια-στρεβλώσουν.

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ. Ἰπάρχουν ἐν τούτοις τόσοι δημίσιοι ὑπάλληλοι χυδαῖσται, καὶ καθηγῆται τοῦ Πανεπιστημίου ἀκόμη.

ΡΑΚΤΙΒΑΝ. Διὰ ταῦτα εἶναι ἀρμεδία ἢ Πολι-τεία.

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ. Οἱ δικασταὶ ποτὲ δὲν ἐτιμώ-ρησαν τοὺς στρεβλωτὰς τῆς γλώσσης.

Ὁ κ. ΡΑΚΤΙΒΑΝ συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ ἐπι-τροπὴ ἀπέρριψε καὶ διαφόρους ἄλλας προτάσεις καὶ τροπολογίας ὑποβληθείσας ἐκ μέρους πολλῶν βου-λευτῶν διὰ τὸ ζήτημα τῆς γλώσσης καὶ ἄλλα ἀκό-μη διότι ἐθεώρησε ταύτας περιττὰς, ἰδίως δὲ τὰς διὰ τὴν γλῶσσαν, διότι ὁ νόμος προστατεύει ταύτην ἐ-

παρκῶς καὶ δύναται νὰ τιμωρηθῇ πᾶς ὑπάλληλος τῆς Πολιτείας χυδαῖζων. Ἡ προσθήκη οἰασθήποτε διατάξεως θὰ ἐδημιούργει κίνδυνον ἐκεῖ πού δὲν ὑ-πάρχει.

Ὁ κ. ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ μετὰ ταῦτα ἀνέρχεται εἰς τὸ βήμα. Ὑποστηρίζει τροπολογίαν αὐτοῦ διὰ τῆς ἑποίας οἱ θεροβούντες κατὰ τῆς ἐπίσημου γλώ-σσης δὲν γίνονται δεκτοὶ εἰς δημοσίας ὑπηρεσίας. Δύ-νανται, λέγει, οὗτοι νὰ γράψωσι τὰ ποιήματα ἢ τὰ διηγῆματά των εἰς οἰανδήποτε γλῶσσαν θέλουν κα-θῶς καὶ τὰ ἐπιστημονικὰ των συγγράμματα, δὲν πρέπει ἕως, λέγει, νὰ δύνανται καὶ νὰ ἔχουσι τὴ δικαίωμα νὰ διδάσκουν τὴν ἐπικράτησιν τῆς χυδαίας γλώσσης καὶ εἰς τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας, ἐπὶ πλέον δὲ νὰ θεωροῦν ἡλιθίους ἔλους ἔσοι δὲν μεταχειρί-ζονται τὴν γλῶσσαν ταύτην. Προχωρῶν λέγει, ὅτι θέτει ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ζήτημα πολιτικὸν καὶ ὄχι γλωσσικόν. Μῆγει δριμύτατα τὸν κ. Παλαμᾶν ὅστις γοχημικτὸς τοῦ Πανεπιστημίου ὦν, λέγει ὅτι θεωρεῖ ταῦτα κάποιον εἰρηνοδίκην γράφοντα εἰς τὴν μαλ-λιαρῆν. Ἀποκαλεῖ τοὺς μαλλιαροὺς ἀνισορρόπους. Ὡς πρὸς τοὺς δημοτικιστὰς λέγει ὅτι καὶ οὗτοι εἶ-νε ἐπίσης ἀξιοκατάκριτοι διότι πλησιάζουν μᾶλλον πρὸς τοὺς μαλλιαροὺς. Δριμύτατα ἐπιτίθεται κατ'αὐ-τῶν, οἱ ἅποιοι, ὡς λέγει, κάμνουν ὑπαινιγμούς κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Ὁ κ. ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ ἐξακολουθεῖ τονίζων τὴν διαγωγὴν μερικῶν ἐκ τῶν μαλλιαρῶν κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ Πατριάρχου.

ΜΑΝΟΣ. Εἶνε ψεῦδες αὐτὰ.

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ. Εἶνε ἀληθέστατον καὶ εἶνε ἀίσχος.

ΜΑΒΙΑΗΣ. Κύριε πρόεδρε, τί κατάστασις εἶνε αὐτή;

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ. Πρέπει νὰ ἐντρέπεσθε.

ΜΑΒΙΑΗΣ. Ἀναθῆτε νὰ εἰπῆτε κατόπιν ὅ,τι ἔ-χετε.

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ. Βεβαίως θὰ τὰ εἰπῶ.

Ὁ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ κρούει τὸν κώδωνα δαιμο-νιῶδως. Δημιουργεῖται θόρυθος μεγάλος ὁ ἅποιος τέ-λος μετ' ἔλιγον καταπαύει.

Ὁ κ. ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ ἐξακολουθεῖ. Λέγει

ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν μαλλιαρῶν ἔχουσι: πῆσθ θύματα τῶν πεπλανημένων ἰδεῶν.

Ὁ κ. ΔΙΟΜΗΔΗΣ γελᾷ.

ΚΟΓΓΑΟΥΜΒΑΚΗΣ. Μὴ γελᾶτε, κύριε συνάδελφε, διότι διὰ σᾶς γνωρίζω τοῦλάχιστον ὅτι ἐκ πλάνης ἀνήκετε εἰς τὸ «πρότυπο σκολειδ» (ἢ Βουλὴ ἐκπλήσσεται).

Ὁ κ. ΓΑΛΑΝΟΣ προσθέτει: τινὰ ὑποδεικνύων ἀντικατάστασιν τοῦ ἔθρου «ἀναλόγως» διὰ τοῦ «κατὰ τὸν λόγον».

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΚΟΙΗΝ

Τὴν 10 καὶ 25' ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ὁ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ ἀνακοινεῖ ὅτι ὑπάρχει πρότασις τοῦ βουλευτοῦ κ. Μιχαλοπούλου περὶ καθιερώσεως ὡς ἐπισήμου γλώττης τῆς καθαρευούσης.

Δίδεται ὁ λόγος εἰς τὸν κ. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΝ πρῶτον ὡς εἰσηγητὴν τῆς προτάσεως ταύτης.

Ὁ κ. ΜΠΟΥΦΙΔΗΣ φρονεῖ ὅτι μὴ διανερμηθείσης εἰσέτι τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐν σχέσει πρὸς τὴν πρότασιν τοῦ κ. Μιχαλοπούλου δεῖν νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις.

Ὁ κ. ΚΑΛΟΜΕΝΟΠΟΥΛΟΣ συμφωνεῖ.

Ὁ κ. ΜΙΧΑΛΕΑΣ φρονεῖ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις διότι ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι θὰ γίνῃ συζήτησις ἀπλῶς διὰ νὰ γίνῃ συζήτησις.

Ὁ κ. ΚΑΛΔΗΣ λέγει ὅτι δὲν ἔπρεπε καὶ νὰ γίνῃ συζήτησις περὶ γλώσσης διότι τοῦτο ἀντίκειται εἰς θεμελιώδη διάταξιν τοῦ Συντάγματος περὶ τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας.

Ὁ κ. ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ λέγει ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ ἓνα τέρμα ἐπὶ τέλους εἰς τὰς παραφροσύνας αὐτὰς τῶν μαλλιαρῶν, οἱ ὅποιοι παρεξέφερον δυστυχῶς καὶ εἰς τὴν αἰθουσαν ταύτην.

Ὁ κ. ΚΟΓΓΑΟΥΜΒΑΚΗΣ ὑποστηρίζει τὴν προγενεστέραν τροπολογίαν τοῦ περὶ ἀπαρδεκτοῦ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν στερελωτῶν τῆς ἐπισήμου γλώσσης. Δέχεται ἐν τούτοις ὅτι οὐδεὶς κίνδυνος ἐξ ἄλλου ὑπάρχει διὰ τὴν γλώσσαν ἐκ τῶν μαλλιαρῶν. Φρονεῖ μόνον ὅτι δὲν δύνανται νὰ εἶνε δημόσιοι ὑπάλληλοι ἐκεῖνοι: οἱ ὅποιοι δὲν εὐρίσκονται εἰς ἰσορροπίαν μὲ τὴν γενικὴν θέλησιν τοῦ ἔθνους.

Ὁ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ ἐρωτᾷ μετὰ ταῦτα ἂν ἡ Βουλὴ παραδέχεται τὴν πρότασιν τοῦ κ. Μπουφιδου περὶ ἀναβολῆς τῆς συζήτησεως.

Ἡ Βουλὴ ἀρνεῖται καὶ ἡ συζήτησις ἐξακολουθεῖ.

Ὁ κ. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ ἀνέρχεται εἰς τὸ βήμα. Ἐχει τὴν γνώμην ὅτι ἡ διαφωνία διὰ τὴν γλώσσαν ὀφείλεται ἀφ' ἑνὸς εἰς κακὴν παρατήρησιν καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς κακὸν συλλογισμόν. Ὑποστηρίζει διὰ μακρῶν τὰς γνώμας του μέχρις ἔθους . . . ἡ ἡμίσεια ὥρα τοῦ Κανονισμοῦ τελειώνει καὶ ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ ὑποδεικνύει ὅτι πρέπει νὰ κατέλθῃ τοῦ βήματος.

Ὁ κ. ΜΠΟΥΦΙΔΗΣ τὸν διαδέχεται.

Δὲν νομίζει ὅτι δύνανται νὰ Συνταγματοποιηθῇ διάταξις ἡ ὅποια ἐπιβάλλει εἰς τοὺς Ἕλληνας ὑπηκόους νὰ μὴ μιλᾶνε ἄλλο γλωσσικὸ ἰδιώμα πλὴν τῆς καθαρευούσης. Ἀλλὰ ἡ πρότασις τοῦ κ. Μιχα-

λοπούλου περὶ ἀνακηρύξεως γλώσσης ἐπισήμου δύναται καὶ πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ. Ἡ γλώσσα ἢ ἐλληνικὴ δὲν εἶνε τὰ γλωσσικὰ ἰδιώματα ἀλλ' ἡ γλώσσα ἑθνικῶς μὲ τὴν ὁποίαν συνεννοῦνται ὅλοι οἱ Ἕλληνες. Ἐξακολουθεῖ περαιτέρω διὰ μακρῶν ἐπιτιθέμενος κατὰ τῶν μαλλιαρῶν, κυρίως δὲ κατὰ τοῦ κ. Παλαμά, τὸν ὅποιον ἔπρεπε πρὸ πολλοῦ νὰ ἔχη παύσῃ ἢ Πολιτεία, ἀφροῦ ἐξακολουθεῖ νὰ θύῃ ἀκόμη εἰς τὸν βωμὸν . . . τῆς ἀπαισίας ἐκαινῆς γλώσσης, ἢ ὁποία οὔτε μαλλιαρὴ εἶνε οὔτε τίποτε. Κατηγορεῖ ἐριμύτατα τὸν διευθυντὴν ἐνδὲς παρθεναγωγείου Βόλου κ. Δελμούζον ὡς μαλλιαρίζοντα. Καταγγέλλει ἐριμύτως ὅτι οὐδὲ καὶ Χριστιανοὶ εἶνε οἱ μαλλιαροί.

(Θόρυβος εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο καὶ διαμαρτυρία ἐγείρονται ὑπὸ πολλῶν, πνιγόμενοι ἕμως μέσα εἰς τὰ παταγώδη χειροκροτήματα τοῦ κ. Πατσουράκου, τοῦ κ. Πετραλιά καὶ πολλῶν ἄλλων ἀκόμη).

Ὁ κ. ΚΟΓΓΑΟΥΜΒΑΡΔΟΣ διαδέχεται τὸν κ. Μπουφιδὸν εἰς τὸ βήμα. Λέγει ὅτι κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν ἐπιστεύετο ὅτι ὁ τρελλὸς δὲν εἶνε ἀσθενὴς ἀλλ' ὅτι θέλει ἔξυλο καὶ ὄχι θεραπεία. Ἐπίσης ἐπιστεύετο ὅτι ὁ λιμὸς ὀφείλετο εἰς τὰ ἀστρα καὶ τοὺς ἐξορκισμοὺς κατὰ τοὺς φιλοσόφους ἢ τοὺς ἀρτοπώλας. Ἦλθεν ὁ Σαρκὼν, ὅστις ἀπέδειξεν ὅτι ἡ παραφροσύνη εἶνε ἀσθένεια τοῦ θέλει θεραπεία καὶ φάρμακα καὶ ὄχι ἔξυλο. Ἦλθεν ἐπίσης ὁ Ἀδάμ Σμιθ ὁ ὁποῖος διὰ δημοσιονομικῶν καὶ οικονομικῶν νόμων ἀπέδειξε ὅτι δύνανται νὰ προληφθῇ ὁ λιμὸς. Τέλος μετὰ τὸν Παστέρ ἦλθεν ὁ Μάξ Μύλλερ ὁ ὁποῖος διεμόρφωσε νέον εἶδος ἐπιστήμης, τὸν κλάδον τῆς γλωσσολογίας.

Ἡ ἐπιστήμη αὐτὴ, λέγει ὁ Κοιλούμπαρδος, εἶνε πολὺ δύσκολος καὶ ἀπαιτεῖ πνεῦμα στρογγύλον ἢ μάλλον ὑπαρξὴν στρογγύλην μὲ αἰσθησὴν καὶ πνεῦμα στρογγύλον. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἕνας μόνον γνωρίζει τὴν ἐπιστήμην αὐτὴν τῆς γλωσσολογίας καὶ αὐτὸς εἶνε ὁ ἐντεταλμένος νὰ τὴν διδάσκῃ. Ἄγνωστον ἔμμος διατὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν ἠθέλησε νὰ ζώσῃ μέχρι σήμερον εἰς τὸν λαὸν τὴν ὀρθὴν ἐννοίαν τῆς γλώσσης διὰ νὰ γνωρίζωμεν ὅτι αὐτὴ δὲν ἔμπορεῖ νὰ ὀφείλεται: εἰς ἐξορκισμοὺς. Τοῦτο δὲν τὸ πράττει ἴσως λόγῳ εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς προστάτας καὶ τοὺς εὐεργετήσαντας αὐτόν. Ἀλλὰ τὸ νὰ ἐρωτώμεν, λέγει, ποίαν γλώσσαν πρέπει νὰ ἔχωμεν εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς ἐὰν ἐρωτώμεν ποίους δόνοντας ἢ ποῖον χρῶμα πρέπει νὰ ἔχωμεν. Τὸ ζήτημα τῆς γλώσσης ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἐκ τοῦ περιβάλλοντος, ἐκ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ, ἐκ τῆς τροφῆς τοῦ αὐτοῦ. Δὲν δέχεται ὁ κ. Κοιλούμπαρδος ὅτι ἀντιπροσωπεύουσι τὴν ὀρθὴν σκέψιν οὔτε οἱ . . . καθαρισταὶ οὔτε οἱ μαλλιαροί. Καὶ οὔτε τὰ καθαρὰ κεφάλια τῶν μὲν οὔτε τὰ μαλλιαρὰ τῶν δὲ παρέχουσιν εἰς αὐτὸν ἀρκετὰς ἐγγυήσεις ὥστε νὰ ταχθῇ μὲ τὸ μέρος των.

Δέχεται τὸ ἀναγκαῖον κρᾶμα τὴν δημοτικὴν ἢ ὁποία εἶνε γλώσσα χαραχθεῖσα βαθύτατα εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ ὑπὸ τῆς ἱστορίας τοῦ ἔθνους.

(Ὁ κ. Πρόεδρος κροῖει κατὰ διαλείμματα τὸν κώδωνα. Ἐχουν παρέλθει καὶ δέκα λεπτά πλέον τῆς . . . ἡμισείας ὥρας).

Φρονεί ότι, εάν ή Ἐθνική Ἀντιπροσωπεία ἀντιπαρέλθῃ τὸ ζήτημα, θὰ ἐγερθοῦν ζητήματα δημοσίας τάξεως, διότι αὐτὸς ὁ Λαὸς θ' ἀναλάβῃ τὴν λύσιν τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος. (Χειροκροτήματα).

Ὁ κ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, ἀρχόμενος τοῦ λόγου του, λέγει, ὅτι ή συζήτηση παρεξέκλινεν εἰς πάθος καὶ καταφορὰν ἐκ μέρους συναδέλφων τινῶν ἔχει μόνον ἐναντίον ὄρισμένων λογίων, ἀλλὰ ἐναντίον ἐλοκλήρου φιλολογίας.

Κατακρίνων τὴν ἀδικον αὐτὴν ἐπίθεσιν τονίζει, ὅτι καὶ αὐτὸς ὑπῆρξε θιασώτης τῆς καθαρνούσης ὅπως εἶνε ἔλοι, ὅσοι ἐξέρχονται τῶν Γυμνασίων. Βραδύτερον ἔμωξ ἐμελέτησε τὰ πράγματα....

ΓΑΓΓΑΝΟΣ. Τί εἶνε αὐτὰ ;... Ὁ μακαρίτης ὁ πατέρας σου ἐμόχθησεν ἐπὶ σαράντα χρόνια διὰ νὰ σὲ μορφώσῃ. (Θόρυβος).

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΓΤΑΙ. Κάθησε κάτω... (Θόρυβος καὶ κωδωνοκροσάει).

Ὁ κ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, ἐξακολουθῶν ὑποστηρίζει, ὅτι ή διγλωσσία ὑπῆρξεν ἀπὸ αἰώνιον καὶ δὲν ὀφείλεται αὕτη εἰς ἀργυρωνήτους τινὰς, ὡς καθημερινῶς καταγγέλλεται.

Πρὸς ἐπίρρωσιν τῆς γνώμης του ἀναγινώσκει περιεκτὰς συγγράμματος τοῦ Χατζηδάκη, τονίζει δὲ, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Κοραῆς καταγγέλλῃ ὡς ὑπομεύων τὴν κλασικὴν γλῶσσαν. Εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους τὸ χάσμα τῶν δύο γλωσσῶν διετηρήθη, διότι ὁ λαὸς ἐξηκολούθησε νὰ λέγῃ τὸ μαχαίρι τοῦ μαχαιριοῦ καὶ τὸ ποτήρι τοῦ ποτηριοῦ. Εἰς τὴν δημόδιη γλῶσσαν ἐγραψάν πάντες σχεδὸν οἱ ποιηταὶ ἡμῶν, ὁ Βηλαράς, ὁ Σολωμὸς καὶ ή ἄλλη πλειὰς τῶν Ἑπτανήσιων ποιητῶν.

Ὑποστηρίζει ἐπίσης ὅτι δὲν εἶνε ἀληθές, ὅτι ή δημόδιη γλῶσσα δὲν ἔχει γραμματικὴν, διότι αὕτη ἔχει τοιαύτην, ὡς αὐτὸς ὁ Χατζηδάκης ἐμλογεῖ.

Ἀπαντῶν εἰς τὰ λεχθέντα περὶ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ὁμίλου καὶ τοῦ Ἐκπαιδευτηρίου Βόλου τονίζει, ὅτι οὐδὲν οὐσιαστικὸν καταγγέλλῃ, εἰμὴ μόνον, ὅτι αἱ δημοτικισταὶ εἶνε ὄργανα ξένων....

ΜΠΟΥΦΙΔΗΣ. Ἐγὼ δὲν εἶπον τοιοῦτόν τι. Ἀνὲν ἐμιξα δηλαδὴ ξένα ὄργανα, Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας, καὶ ὅσα λέγονται. Εἶπον μόνον ὅτι τὸ σχολεῖον τοῦ Βόλου, «τὸ πρότυπον σχολεῖον», ὅπως τὸ ἀποκαλοῦν, διδάσκει τὴν μαλλιάρην.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΓΤΑΙ. Βέβαια...Βέβαια... (Θόρυβος).

ΚΟΥΤΟΥΠΗΣ. Κύριε Πρόεδρε, παρατηρῶ, ὅτι δὲν προσπατεῖτε τὸν ρήτορα.

ΣΤΡΑΤΟΣ. Ἐγὼ δὲν δύναιμι νὰ συγκατήσω τὴν τάξιν, προκειμένου περὶ διακοπῶν ὁμοφρονούντων.

Ὁ κ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, ἐξακολουθῶν ἀναγινώσκει ἀπάντησιν τοῦ Αἰλμοῦζου (διευθυντοῦ τοῦ Σχολεῖου Βόλου) ἐν τῇ ἐποικῇ ἀποκρούεται ή καταγγελία περὶ ἀντιθησκευτικῆς διδασκαλίας.

ΓΚΑΛΒΑΣ. Αὐτὸς δὲν εἶνε καλά.

ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Εἶνε πολὺ ἀνώτερος ἀπὸ σὰς.

Ὁ κ. βουλευτῆς φρονεί ὅτι ή δημοτικὴ γλῶσσα θὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ λαοῦ. Πῶς μορεῖτε νὰ ἐμποδίσετε τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν νὰ διαμορφώσῃ τὴν γλῶσσάν του ; Ἡ διάταξις περὶ γλώ-

σας εἶνε τι ὁλοικον, εἶνε κάτι τι ἀκατανόητον, εἶνε σὰν νὰ ἀρνήται τις τὴν ζωὴν.

Εὐρίσκει ἐπίσης ὅτι εἶνε ἀκατανόητος ή διάταξις περὶ ἀπολύσεως ἐκ τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν ἔκλεινων οἵτινες ἐγραψάν ποιήματα εἰς τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν.

Τελευτῶν, συνιστᾷ ὅτι πρὶν προδῆ ή Βουλὴ εἰς οἰασδήποτε ἀποφάσεις, πρέπει νὰ συλλογισθῇ ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι ὁμοιοθεῖς ἡμῶν, οἵτινες παρακολουθοῦν τὸ ζήτημα.

Ὁ κ. ΓΑΛΑΝΟΣ κακίζει ἐκείνους, οἵτινες θέλοντες νὰ καταδικάσουν μίαν συζήτησιν λέγουν, ὅτι αὕτη ἔχει Βυζαντινισμό. Οἱ τοῦτο λέγοντες, δὲν γνωρίζουν τὴν ἱστορίαν τῶν ἀθανάτων ἡμῶν προγόνων, διότι οἱ Βυζαντινοὶ συνεζήτητον περὶ τοῦ ἐμοσσοῦ οὐχὶ ἐρμώμενοι ἐκ πνεύματος μικρολογίας, ἀλλὰ διότι ἐτίθετο ἐνώπιον αὐτῶν τὸ ζήτημα τῆς ὑποδουλώσεως αὐτῶν εἰς τὴν Ἑκκλησίαν τῆς Δύσεως. Διότι ὑπὸ τὸν ἔρον τοῦτον καὶ μόνον ἐδέχετο ὁ Πάπας νὰ βοηθήσῃ αὐτοὺς εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν κατὰ τῶν ἀλλοθρήσκων.

(ΣΗΜ. ΤΟΥ «ΝΟΪΜΑΣ». Ὁ κ. Γαλανὸς εἶπε πολλὰ, παραπολλά. κρίνοντας τὴν καθαρνούσα ἀπὸ τῆς θεολογικῆς τῆς μεριά. Ἀπὸ τὸ λόγον του μερικὲς περιεκτὰς ἀξίζει νὰ θανατιστοῦνε δθ).

..... Ἀναφέρει κατόπιν ὅτι περιελθὼν ὄλγην τὴν Ἑλλάδα εὗρεν ὅτι ὁ λαὸς ἐννοεῖ ἀριστα τὴν καθαρνούσουσα, ὑπὲρ τῆς ὁποίας εἶνε κεκηρυγμέναι πᾶσαι αἱ λαϊκαὶ τάξεις. Πρὸς ἐπίρρωσιν τῆς γνώμης του ἀναφέρει διάφορα παραδείγματα ἐκ τῶν περιοδεῶν αὐτοῦ, κατὰ τὰς ὁποίας ἐκήρυττε τὸν θεῖον λόγον. Μεταξὺ τῶν ἄλλων τονίζει ὅτι κάποτε εἰς τὴν πατρίδα του, ὅτε ἠθέλησε νὰ ὁμιλήσῃ εἰς γλῶσσαν λαϊκωτέραν, ἐδέχθη τὰς ἐπικρίσεις τοῦ ἀκροατηρίου, τὸ ὁποῖον ἠγνόει ὅτι τοῦτο ἦτο βεβήλωσις τῆς γλώσσης.

Προχωρῶν, μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀναφέρει ὅτι ὁ λαὸς κατὰ προτίμησιν ἀγαπᾷ καὶ ἀγοράζει τὰ μισθία, τὰ ὁποία εἶνε γραμμένα εἰς καθαρνούσουσαν γλῶσσαν. Οὕτω ἐπὶ παραδείγματι οἱ λόγοι τοῦ Νικηφόρου Θεοτόκη ἀγοράζονται καταπληκτικῶς, ἐνῶ τοῦ Μηριάτη οἱ γραμμένοι εἰς γλῶσσαν ἀπλουστεραν δὲν κυκλοφοροῦσι μεταξὺ τῶν λαϊκῶν τάξεων.

Ὁ κ. ΜΙΧΑΛΕΙΑΣ λέγει, ὅτι τὴν ἐξέλιξιν τῆς γλώσσης ἀντιπροσωπεύουν οἱ λέγια καὶ ἀναφέρει τοὺς Βερναρδάκην, Δημητρακέπουλον, Νικολόπουλον, Ξενόπουλον. Δὲν εὐρίσκει κανένα λόγον δικαιολογούντα μακρὰς περὶ γλωσσικοῦ ζητήματος συζητήσεως. Μαλλιάρη γλῶσσα οὔτε ὑπῆρχε ποτὲ οὔτε ὑπάρχει. Ἡ «Ἀκρόπολις» θελήσασα νὰ τοὺς ὑποστηρίξῃ ἐπάθε πανωλεθρίαν, ὁ «Νόμᾶς», τὸ μοναδικὸν τῶν ὄργανον, δὲν ἔχει κυκλοφορίαν. Ὁ κ. βουλευτῆς τάσσεται ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς ἀποκρούων καὶ τὴν μαλλιάρην καὶ τὴν καθαρνούσουσαν.

Ὁ κ. ΠΕΤΡΟΜΑΝΙΑΤΗΣ, νομίζει ὅτι τὸ ζήτημα δὲν ἔχει ἐπιστημονικὸν χαρακτήρα, ἀλλὰ Ἐθνικόν. Δὲν δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ τις τὸ ἐναντίον λαμβάνων ὑπ' ὄφιν του ὅτι αὐτὸς ὁ Πατριάρχης ἐσημάνε πρὸ πολλοῦ τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου, λαμβάνων ὑπ' ὄφιν ὅτι ἐν αὐτῷ τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ὑψώθη ή σημαία τοῦ κινδύνου, αὐτὸς ὁ ἀνώ-

τατος δικαστικός λειτουργός ήναγκάσθη δι' έγκυκλίου του να επέμειν.

ναγινώσκει κατόπιν από την γραμματικήν των μαλλιαρών, την γραμματικήν της «Ρωμησοσύνης», όπως την έπονομάζουν, διαφόρους λέξεις.

Τήν διάλεκτον, λέγει, ονομάζουν «τοπολαλιάν». Η γλώσσα, κατά την γραμματικήν αυτήν, έχει «φθόκους», τούς «λευτέρους», τούς «χρτιους», τούς «τριθάμενους» κτλ.

Ο κ. βουλευτής υποστηρίζει κατόπιν ότι εις πολλά ξένα Συντάγματα άνεγράφη ή διάταξις περί καθιερώσεως της έπισήμου γλώσσης. Τονίζει κτερχόμενος του βήματος ότι ή υποστήριξις της καθαρουσύης γλώσσης εινε έπιτακτικόν καθήκον παντός έπιθυμούντος την Έλλάδα μεγάλην και ισχυράν. (Χειροκροτήματα).

Ο κ. ΠΕΤΜΕΖΑΣ λέγει, ότι δέν νομίζει ότι έχει αυτός τό δικαίωμα να επιβάλη την γνώμην του εις τόν Έλληνικόν λαόν, οστις μόνος του δύναται να αποφασίση περί ζητήματος οίον τό γλωσσικόν.

— Δέν νομίζω ότι δύναμαι ως Πάπας, λέγει, να δεομεύσω τόν λαόν. Δέν δύναμαι να έμποδίσω την εξέλιξιν της γλώσσης. Δέν δύναμαι να θέσω χειροπέδας εις τόν λαόν.

Δέν ειμαι οπαδός ούτε του Μιστριώτη, διότι δέν καταδέχομαι να ειμαι οπαδός του Μιστριώτη (έπιδοκιμασίαι και αποδοκιμασίαι), ούτε του Ψυχάρη, διότι δέν καταδέχομαι να ειμαι οπαδός και του Ψυχάρη, ούτε φρονώ ότι δύναται ό εις ή ό άλλος να σφετερισθή δικαίωμα, τό όποιον δέν έχει ως άνήκον εις την όλότητα του Έλληνικού λαού.

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ, Έάν έχητε τό θάρρος να πητε εάν ειθε μαλλιαρός ή όχι.

Ο κ. ΠΕΤΜΕΖΑΣ, καταλήγων, λέγει ότι δέν πρέπει να γίνη δεκτή ή πρότασις του κ. Μεχαλοπούλου, διότι δι' αυτής περιορίζεται δικαίωμα επερ αποκλειστικώς ανήκει εις τό Έλληνικόν λαόν, Τό ζήτημα θα λυθ ή δια δημοψηφίσματος. Χειροκροτήματα μετ' άντεγκλήσεωσ εις τό λαϊκόν θεωρεϊον μεταξύ διόσταμένων τας γνώμας φοιτητών.

Ο Πρόεδρος διατάσσει την εκκείωσιν του θεωρείου και ούτω έπέρχεται ή συχία.

Ο κ. ΣΚΑΣΣΗΣ λέγει ότι τό γλωσσικόν ζήτημα είναι έθνικόν, διότι οι διαστρέφοντες την γλώσσαν αποπειρώνται να διασπάσουν την ένότητα του Έλληνισμού. Η Έλληνική γλώσσα κατά τούς χρόνους της δουλείας δέν έπαθε τιαούτην παραλλαγην, ώστε να παρίσταται ανάγκη διαρρυθμίσεως αυτής. Η έθνική γλώσσα δέν εινε θυγάτηρ της αρχαίας, αλλά εινε αυτή αυτή ή αρχαία. (Χειροκροτήματα).

ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΣΚΑΣΣΗΣ. Τόση εινε ή ψύχωσις σας με τας πεπειθήσεις....

ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Πρόκειται περί άμυθείας.

ΣΚΑΣΣΗΣ. Άμυθέστατος ειθε σεις, διότι έπρεπε να αφήσετε να καταλήξω.

Η αρχαία γλώσσα κατέληξεν εις την άτυκήν, της άπλουστερα εκφανσις εινε ή λαλουμένη σήμερα καθαρουσα. Αυτός ό Γλάδστων, λέγει ό κ. βουλευτής, εξέφρασε την εκπληξίν του διότιέντος βραχυτάτου χρόνου από της άνεξαρτησίας του Έθνους

ή Έλλάς κατώρθωσε να καθάρη την γλώσσαν της.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΚΟΠΗΝ

Τήν 10 και 30' επαναλαμβάνεται ή διακοπή—σα συνεδρείαις.

Τόν λόγον λαμβάνει πρώτος ό κ. ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΣ, οστις λέγει: ότι εινε άντιλέγων προς άπαντας τούς προλαλήσαντας συναδέλφους του, διότι πάντες έθιξαν την ούσίαν του ζητήματος και οι μόν έτάχθησαν υπέρ της καθαρουσύης, οι δέ άντετάχθησαν κατ' αυτής.

Είμαι της ιδέας, λέγει, ότι εταν συζητήσωμεν επί της ούσίης παραγωνρίζομεν τόν σκοπόν της Βουλής, και δια τουτο οι νομικώς μορφωμένοι απεπάνθησαν ότι δέν εινε δυνατόν τό Συνέδριον τουτο να λάβη αποφάσεις επί της λαϊκής γλώσσης. Διότι ή γλώσσα του λαού εξελίσσεται και μορφούται χωρίς να επηρεάζεται εκ των έπιταχών του νομοθετικού Σώματος. Η γλώσσα του λαού εξελίσσεται συμφώνως προς τούς λαϊκούς όρους και τό περιβάλλον και δέν ειναι δυνατόν να γείνη άλλως.

Συντάσσομαι με την γνώμην των συναδέλφων, οτινες εξέητασαν τό ζήτημα από πολιτικής μόνον άπόψεως, διότι θελαίως δέν εινε άρμόδιον τό Συνέδριον να θέσση περιορισμούς εις την ούσίαν της γλώσσης. Τό Συνέδριον τουτο άρμοδιότητα θα είχε να θέσση συνταγματικώς έγγυήσεις υπέρ της γλώσσης, αλλά ειναι λογικόν, ειναι όρθόν τουτο; Θελαίως όχι, διότι οι Συνελεύσεις πρέπει να αποφαινώνται περί των όρίων των πολιτικών έξουσιών, περί της ελευθερίας του λόγου και της σκέψεως.

Έάν ήθέλομεν ήμεις να περιβάλωμεν δι' έγγυήσεως την γλώσσαν και έλέγαμεν ότι ή γλώσσα αυτή ειναι άμετάβλητος, θα έπράττομεν τά άντίθετα εκείνων τά όποια πράττουσι τά άλλα φιλελεύθερα Κράτη. Ούτω πράττοντες, πιθανόν να έδίδομεν παράδειγμα εις άλλους προς αναγραφην παρομοίας συνταγματικής διατάξεως, επί ζημιά των συμφερόντων ήμων.

ΠΩΠ. Δέν έπρεπε, κύριε συνάδελφε, να ήξηγητό τό ζήτημα τουτο.

ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ. Θελαίως δέν έπρεπε να πητε οσα ειπατε.

ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Τοιμιμνήσκει εις τόν κ. Κουλουμβάκη την θεωρίαν του περί έσοροπίας ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ. Ωμίλησα περί των διανοητικώς ανισοροσών, δέν έθιξα πρόσωπα.

Ο κ. ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΣ συνεχίζων και εξετάζων την πρότασιν του κ. Κουλουμβάκη, καθ' ήν «οι θεωροσύντες κατά της έπισήμου γλώσσης του Κράτους δέν εινε δεκτοί ως δημόσιοι υπάλληλοι», εκφράζει την γνώμην ότι αυτή εινε άπαράδεκτος, διότι τείνει εις τίν περιορισμόν της ελευθερίας.

Έχει την έντύπωσιν ότι τό πράγμα εινε σπουδαϊόν, ώστε να μήν εινε πρόπον να λυθ ή δια ύβρεων και ειρωνιών.

Προς υποστήριξιν της γνώμης του αναγινώσκει πραγματείαν του παιδαγωγού κ. Παπασωτηρίου, έν τη όποία αναφέρεται «οτι οι διδασκάλοι ούδέν δύναται να πράξωσι, χωρίς διβλία γραμμένα εις

τήν μητρικήν των γλώσσαν». Πιστεύω ὅτι ὁ κ. Παπασωτηρίου, ὅστις λέγει αὐτά, δὲν εἶνε μαλλιαρός.

ΜΠΟΥΦΙΔΗΣ. Εἶνε μαλλιαρός μὲ κομμένα μαλλιά.

ΠΑΤΣΟΥΓΡΑΨΟΣ. Μὲ χωρὶς μαλλιά.

Ὁ κ. **ΑΡ ΒΑΝΤΙΝΟΣ** ἀνωγινώσκει ἐπίσης ἐγκύκλιον τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀναφέρεται ὅτι οἱ μαθηταὶ πρέπει νὰ γράφουν τὴν γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν ὀμιλοῦν οἱ ἐγγραμματοί.

ΠΑΤΣΟΥΓΡΑΚΟΣ. Τῶν ἐγγραμμάτων λέγει ἡ ἐγκύκλιος; Καὶ ἡμεῖς εἴμεθα σύμφωνοι.

ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΣ. Οἱ ἄνθρωποι οἱ ἀγωνιζόμενοι ὅπως μὴ ἀναγραφῆ ἢ διατάξῃ δὲν εἶνε προδότης, εἶνε φιλοπάτριδες. Ζητοῦμεν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι εἴμεθα ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

ΠΑΣΤΟΥΓΡΑΚΟΣ. Καὶ εἴμεθα. (Ὁρόσος).

ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ. Δικαιότατα...

ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ (ἀποτεινόμενος εἰς τὸν κ. Πετραλιάν). Δὲν εἶναι κατάστασις αὐτή. Διακόπτετε συνεχῶς. Κύριε Πρόεδρε, νὰ ἐπιβάλετε τὴν τάξιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Διὰ τὸν κ. Πετραλιάν δὲν ὑπάρχει κανένα μέσον...

ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (ὁροσβωδῶς). Δὲν εἶμαι ἐγὼ ἐκαίνομος...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ κ. Πετραλιὰς ἀνακαλεῖται εἰς τὴν τάξιν.

ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΣ. Ζητοῦμεν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι εἴμεθα ἡμεῖς οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, ἐνῶ πρέπει νὰ εἴμεθα οἱ πρόγονοι τῶν ἀπογόνων καὶ ἔχι νὰ πιστεύσωμεν ὅτι εἴμεθα ἀπόγονοι τῶν προγόνων μας, πάσχοντες τὴν ἀσθένειαν τοῦ ἐπιγονισμοῦ ἢ ὁποῖα εἶνε πολὺ χειρότερα ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν τοῦ μαλλιαρισμοῦ.

ΠΑΤΣΟΥΓΡΑΚΟΣ. Θέλομεν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι εἴμεθα ἀπόγονοι ἐνδόξων προγόνων.

Ὁ κ. **ΧΡΙΣΤΟΠΟΛΙΔΗΣ** λέγει, ὅτι μέχρι τοῦδε ἐγένετο ἀποτελεῖ ἐπιβουλὴν κατὰ τῆς γλώσσης, διότι οἱ νεωτερισταὶ λέγουσιν, κάτω τὰ σχολεῖα, κάτω αἱ Βιβλιοθήκαι, κάτω οἱ κανόνες.

Τὸ ζήτημα εἶναι σοβαρώτατον, διότι, ἐὰν ἐξακολουθήσῃ ἡ ἐπιβουλὴ κατὰ τῆς γλώσσης, μετὰ πενητηκονταετίαν οἱ νέοι δὲν θὰ γνωρίζουν τί εἶνε Ἑλλὰς καὶ τί εἶνε Ἑλληνικὴ γλῶσσα.

Ὁ ἱερώτερος δεσμὸς ὅστις συνδέει τοὺς Ἕλληνας εἶνε ἡ γλῶσσα, ἀλλοίμονον δὲ, ἐὰν ἐπικρατήσουν οἱ χυδαῖσταί καὶ δὲν εἶνε δύσκολον νὰ ἐπικρατήσουν, ἐὰν δὲν τεθῇ συνταγματικὴ διατάξις.

Φρονεῖ ὅτι δὲν ἀντίκειται εἰς τὴν ἐλευθερίαν ἢ ἀναγραφῆ τοιαύτης συνταγματικῆς διατάξεως.

Ὁ κ. **ΓΡΑΝΙΤΣΑΣ** λέγει ὅτι τινὲς τῶν ἀγροεισάντων ὀμίλησαν μετὰ βανουσοῦτος περὶ ἀνθρώπων, οἵτινες γράψαντες εἰς τὴν δημόδιον γλῶσσαν ἐδοξάσθησαν καὶ ἐκφράζει τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ ἐὰν ἐγκρίνῃ τὴν γλῶσσαν ταύτην προκειμένου περὶ ἐκείνου, ὅστις ἐγράφε τὸν Ἑθνικὸν Ἕμνον, προκειμένου περὶ τῆς γλώσσης τοῦ Βαλσωρίτου.

ΜΠΟΥΦΙΔΗΣ. Ὁ ἔθνικὸς ὕμνος ἐγράφη εἰς ἰδίωμα γλώσσης.

ΓΡΑΝΙΤΣΑΣ. Ἐγὼ θέλω νὰ μάθω, κ. Πρόεδρε, ἐὰν ἡ Βουλὴ εἶνε σύμφωνος εἰς τὴν βανουσοῦτητα. **ΜΠΟΥΦΙΔΗΣ.** Δὲν ἐσυνεβίβισα νὰ ὀμιλῶ βανουσοῦτος...

ΓΡΑΝΙΤΣΑΣ. Ὁ κ. Γαλανός, ὅστις ὀμίλησε περὶ τοῦ Βυζαντίου, δὲν ἐνεθυμήθη, ὅτι τὸ «Σὺ πάσὸν κυρὰ θέσποινα καὶ σεῖς ἄκονες μὴν κλαίτε πάλαι μὲ χρόνους, μὲ καιρούς, πάλαι δικὰ μας θάνατοι» ἐγράφη εἰς τὴν δημόδιον γλῶσσαν.

ΣΤΡΑΤΟΣ. Ὁρῶ νὰ δῶσω μίαν ἐξήγησιν. Ἐξ ἔσων ἀντελήφθησαν οὐδεὶς ἠμέλησε νὰ συγκρίσῃ τὴν γλῶσσαν, δι' ἧς ἀπηθανάτισθησαν οἱ μεγάλοι ποιηταὶ μας, πρὸς τὴν γλῶσσαν, δι' ἧς κατασκευάζουν τὰ ἔργα τῶν οἱ ἄλλοι... (Ἡ παραγῶδη χειροκροτήματα ἐκ τῶν δύο πτερύγων καὶ τῶν θεωρειῶν).

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΓΑΛΕΥΤΑΙ. Αὐτὸ εἶνε τὸ ζήτημα. (Τὰ θεωρεῖα ἐξακολουθοῦν χειροκροτοῦντα).

ΖΑΒΙΤΣΑΝΟΣ. Κύριε Πρόεδρε αὐτὴ ἡ κατάστασις τῶν χειροκροτημάτων ἐμποδίζει τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου.

Ὁ κ. **ΓΚΑΒΑΣ** φρονεῖ, ὅτι ἔχει κολυκὸν ἢ Πολιτεία νὰ ἀπομακρύνῃ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας τοὺς ὑπονομεύοντας τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν γλῶσσαν.

Κρούων τὸν κώδινα τοῦ κινδύνου ἐκ τῶν ἐνεργειῶν τῶν μαλλιαρῶν, λέγει, ὅτι ὁ κίνδυνος αὐτὸς ὅπως εἶνε μέγας καὶ τοῦτο πιστοποιεῖ ὁ σημῶς ἡμῶν Ἱεράρχης, ἡ ἐκκλησιαστικὴ κορυφὴ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὁ Ἱερός τοῦ Βουπόρου, Ἰωακείμ. Αὐτὸς, ὅστις εἰς προγενεστέραν ἐποχὴν εἶπε καὶ ἔκρινε τὰ ἐθνικὰ ἡμῶν συμφέροντα καλλίτερον ἀπὸ τοὺς διπλωμάτας μας, μᾶς καλεῖ σήμερον εἰς συναγεμῶν κατὰ τῶν μαλλιαρῶν.

Ὁ κ. βουλευτὴς καταφερόμενος κατὰ τῶν χυδαῖστων ὑποστηρίζει διὰ μακρῶν, ὅτι πρέπει ν' ἀναγραφῆ συνταγματικὴ διατάξις, διότι διὰ τῆς ἀναγραφῆς τῆς διατάξεως ταύτης δὲν θὰ περιφρουρηθῇ ἡ γλῶσσα, ἀλλ' αὐτὴ ἡ Πατρις. Εἰς δ' ὁλόγως ἀριστος ἀμύνεσθαι περὶ Πατρὸς. (Χειροκροτήματα).

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΜΑΒΙΑΗ

(Ἀπὸ τὰ στενογραφημένα Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς)

ΛΑΥΡ. ΜΑΒΙΑΗΣ. Κύριοι βουλευταί.

Ἐξαιτούμαι τὴν ἐπιεικειάν σας διὰ τὴν ρητορικὴν ἀνεπαρκείαν, τὴν ὁποίαν θὰ παρατηρήσητε εἰς τὸν λόγον μου, τὰς γνώμης μου ὅμως παρακαλῶ νὰ ἐπικρίνητε μετ' ὅλης τῆς ἀδυστηροῦτος ἀσκήσεως ἢ ἐκίτρισις νὰ εἶναι ἰσόρροπος, κατὰ τὴν καθιερωθεῖσαν φράσιν.

Εἶμαι, Κύριοι, κατὰ τῆς παραδοχῆς τῶν δύο προτάσεων, αἵτινες ἐπιβλήθησαν εἰς τὴν Βουλὴν περὶ εἰσαγωγῆς ἀρθρῶν εἰς τὸ Σύνταγμα πρὸς περιφρούρησιν τῆς δήθεν κινδυνευούσης γλώσσης τῆς ἐκκλησίας ἀφ' ἑνὸς, τῆς Πολιτείας ἀφ' ἑτέρου, ἐνώμιζον μάλιστα ὅτι ἡ συζήτησις δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ, ἀλλ' ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀποκρουσθῇ δι' ἀναστάσεως, ὅπως προβλέπει ὁ Κανονισμός, ὡς ἀπαράδεκτος ἢ πρότασις αὐτή. Ὅχι διότι ἤθελον ἐγὼ νὰ ἀποφύγω τοιαύτην συζήτησιν. Εἶμαι μαθητὴς καὶ ὑπῆρξα ἐπὶ πολλὰ ἔτη φίλος τοῦ Ἰακώβου Πο-

λυτᾶ, τοῦ ἐπίτακτις ἐκλεγέντος βουλευτοῦ Κερκύρας, ἐνός τῶν πολιτευτῶν τῶν ὑποστηριζάντων τὸν πρῶτον Τρικοῦπην καὶ ἐγκαταλείμαντος αὐτὸν ὅταν μετέβαλε γνώμης, τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος δὲν ἐδέχθη ποτὲ Ὑπουργεῖον, διότι δὲν ἤθελεν ἴσως νὰ ἐκρεθῆ ποτὲ εἰς τὴν θέσιν νὰ ἔλθῃ εἰς συμβιβασμὸν μὲ τὴν συνείδησίν του, τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ αὐτὸς ἄκρος φίλος καὶ μαθητὴς τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ τοῦ ποιητοῦ τοῦ Ἑθνικοῦ ἡμῶν Ὑμνου. Ἀνήκω λοιπὸν εἰς τὴν σχολὴν ἐκείνην καὶ ὄχι εἰς τὰς μετέπειτα ἀναφανείσας, σήμερον δὲ ὁπότε τὸ ζήτημα τίθεται εἰς τρόπον ὥστε νὰ φαίνεται ὅτι ἐπισείονται φόβητρα ἐρυθρά, ἂν θέλετε, κατὰ τῶν ὁπαδῶν τοῦ Σολωμοῦ, χρῆος Τιμῆς θεωρῶ νὰ κατέλθω καὶ ἐγὼ εἰς τὸν καλὸν ἀγῶνα καὶ νὰ δηλώσω ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου, πρὸς ὃ ἀτενίζει ὁ Ἑλληνισμὸς ὀλόκληρος, καὶ εἶμαι εὐτυχὴς ὅτι δύναμαι νὰ τὸ πράξω, ὅτι εἶμαι δημοτικιστὴς. (Χειροκροτήματα).

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ. Ἐαυτοὺς καὶ ἀλλήλους.

ΜΑΒΙΑΗΣ. Δὲν ἤθελον νὰ ἔλθῃ αὐτὴ ἡ συζήτησις, ἀλλ' οὐχὶ χάριν ἐμοῦ οὔτε διότι νομίζω ὅτι ἡ Ἰδέα κινδυνεύει, διότι ἡ Ἰδέα μετὰ πάντα διωγμὸν παρουσιάζεται λαμπρότερα, καὶ τέσσαρα ἢ πέντε μόλις ἔτη μετὰ τὰς βαρβάρους σκηνὰς τῶν Ὁρεσσειακῶν εἴχομεν τὴν παράστασιν τῆς Ἀντιγόνης εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Θέατρον, κατὰ τὴν ὁποίαν πρῶτην φορὰν μετὰ χιλιετηρίδας Ἑλληνικαὶ καρδίαι ἠσθάνθησαν τὸ κάλλος τῆς ἀρχαίας τέχνης. (Χειροκροτήματα).

Οὔτε χάριν τῆς Ἰδέας, ἀλλὰ χάριν τῆς ἀξιοπρεπειᾶς αὐτῆς ταύτης τῆς Βουλῆς. (Χειροκροτήματα ἐξ ἐνός τῶν ἀκροατηρίων).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐπαναλαμβάνεται ἡ συνεδρίασις.

Ὁ κ. Μαβίλης ἔχει τὸν λόγον.

ΜΑΒΙΑΗΣ. Ἐάν ὄχι χάριν ἐμοῦ οὔτε χάριν τῆς Ἰδέας, ἀλλὰ χάριν τῆς ἀξιοπρεπειᾶς τῆς Βουλῆς δὲν ἐπετρέπετο τοιαύτη συζήτησις. Καὶ θεωρῶ ἀναξιοπρεπῆ τὴν συζήτησιν ταύτην ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Βουλῇ διὰ τὸ ἀνελεύθερον τῆς προτάσεως.

Εἰς ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Τί λέγει (Θόρυβος);

ἘΤΕΡΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Λέγει τὴν πρότασιν ἀνελεύθερον,

ΤΙΝΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Μὴ διακόπτετε.

ἘΤΕΡΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Μᾶς λέγει ἀνελευθεροῦς (Θόρυβος).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐφ' ὅσον δὲν ἐννοεῖτε νὰ ἀφήσετε τοὺς ρήτορας νὰ ἀγορεύωσιν, εἰσθε ἀνελεύθεροι.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Εὐγε, εὐγε.

ΜΑΒΙΑΗΣ. Ἑθνικὸν Συνέδριον ὡς τὸ ἡμέτερον συντάττει μὲν θεσμοὺς καὶ νόμους ἀλλὰ παρέχει καὶ εἰς τὰς συγχρόνους καὶ τὰς ἐπερχομένας γενεὰς καὶ εἰς τὴν λοιπὴν ἀνθρωπότητα μίαν εἰκόνα τοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἐν τῷ ἔθνει. Καὶ ποῖαν ἰδέαν θέλετε νὰ σχηματίσῃ ἡ σύγχρονος καὶ ἡ μέλλουσα ἀνθρωπότης περὶ Ἑθνικοῦ συμβουλίου, τὸ ὁποῖον ἀνέχεται νὰ τεθῆ ἐν ἀμφιβόλῳ ἢ εὐγενεστέρα τῶν ἐλευθεριῶν, ἢ ἐλευθερία τῆς γλώσσης; Ἦκουσα πολλοὺς κοπτομένους ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου, ἀλλ' εἶναι ἀ-

κόμη πολὺ μεγαλύτερον, αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ ἢ πρότασις ἐκείνη. Δὲν πρόκειται πλέον οὔτε περὶ κλειψύδρας, οὔτε περὶ φριμώτρου, πρόκειται περὶ ἐνός γλωσσοδέτου, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπιβληθῆ εἰς τὴν γλώσσαν οὐχὶ τῶν ἀτόμων, ἀλλὰ τοῦ ἔθνους ὀλοκλήρου (ἀναγινώσκει).

«Πρᾶγμα τῇ ἀληθείᾳ παραδόξον πῶς δὲν ἐσολογίσθησαν ποτὲ οἱ μὲξελληνίζοντες, ὅτι ἡ γλώσσα εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ ἀναπαλλοτρίωτα τοῦ ἔθνους πράγματα. Ἀπὸ τὸ κτῆμα τοῦτο μετέχουν ὅλα τὰ μέλη τοῦ ἔθνους μὲ δημοκρατικὴν, νὰ εἶπω οὕτως, ἰσότητά κἀνεῖς, ὅσον ἤθελεν εἰσθαι σοφός, οὔτ' ἔχει, οὔτε δύναται ποθεν νὰ λέξῃ πρὸς τὸ ἔθνος «Οὔτω θέλω νὰ λαλῆς, οὔτω νὰ γράφῃς». Ὅστις ἐπαγγελλόμενος νὰ γράφῃ εἰς τὴν κοινὴν γλώσσαν, μακρύνεται τόσον ἀπὸ τὸν κοινὸν τρόπον τοῦ λέγειν, ἐκείνος ζητεῖ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον οὐδ' ὁ σκληρότατος τύραννος εἶναι καλὸς νὰ κατορθώσῃ. Γυμνώνει ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντά του τὸν πολίτην ὁ τύραννος, δύναται καὶ τέκνα καὶ γυναῖκα νὰ τοῦ ἐπάρῃ, ἐμπορεῖ νὰ τὸν ἐξορίσῃ, ἢ καὶ νὰ τὸν θανατώσῃ· ἀλλὰ δὲν ἐμπορεῖ νὰ τοῦ ἀλλάξῃ τὴν γλώσσαν· αὐτὴν λαλεῖ εἰς τὴν πατρίδα του, αὐτὴ τὸν συνοδεύει καὶ εἰς τὴν ἐξορίαν. Μόνος ὁ καιρὸς ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ μεταβάλλῃ τῶν ἔθνων τὰς διαλέκτους, καθὼς μεταβάλλει καὶ τὰ ἔθνη· καὶ ὅστις πρὶν τοῦ καιροῦ σπουδάζει μὲ τὴν βίαν νὰ ἀλλάξῃ τὴν γλώσσαν, εἰς αὐτὸν δύναται τις νὰ προσαρμόσῃ ὅτι, ἔλεγεν ὁ ταλαίπωρος Αἰώνιος πρὸς τὸν τύραννον αὐτοῦ πατέρα.

Ὅστις γὰρ αὐτὸς ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ, ἢ γλώσσαν, ἢν οὐκ ἄλλος, ἢ ψυχὴν ἔχειν, οὔτοι διαπυχθέντες ὄφθησαν κενοί.

Σοφ. Ἀντιγ. 117.

Αὐτὰ, κύριοι, εἶναι λόγοι μιᾶς δόξης τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ἀδριαντιῶν Κοραῆ, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα πολὺ συχνὰ ἤκουσα νὰ ἐπιμαλοῦνται οἱ τὰ ἀντίθετα φρονοῦντες. Ὅχι μόνον διὰ τὸ ἀνελεύθερον θὰ ἦτο ἀναξιοπρεπὴς ἡ πρότασις, ἀλλὰ διότι ἐν τῷ συνεδρίῳ τούτῳ ἔνεκα αὐτῆς τῆς προτάσεως χαρακτηρίζεται ἀτιμωρητὴ ἡ γλώσσα τὴν ὁποίαν ὁμιλεῖ ὁ Ἑλληνισμὸς ὀλόκληρος ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον, ἀπὸ Κερκύρας μέχρι τοῦ Κανκιάσου, χαρακτηρίζεται ὡς χυδαία. Χυδαία γλώσσα δὲν ὑπάρχει, ὑπάρχουσι χυδαῖοι ἄνθρωποι καὶ ὑπάρχουσι πολλοὶ χυδαῖοι ἄνθρωποι ὁμιλοῦντες τὴν καθαρῆν οὖν (χειροκροτήματα). Ὀνομάζεται ἡ γλώσσα δουλική, ἐνῶ ἂν ἐρωτήσητε τὸν μέγιστον τῶν νεοελληνιστῶν, τὸν καθηγητὴν κ. Χατζηδάκη, θὰ σᾶς εἴπῃ ὅτι ἡ δουλεία ὀλίγιστα ἐπιδρασε ἐπὶ τῆς γλώσσης, μόνον εἰς τὸ λεκτικόν, τὴν ἐξέλιξιν καὶ τὴν διαμόρφωσιν τῆς ὀνομαζομένης δουλικῆς καὶ χυδαίας ἡμῶν γλώσσης. Ἀναξιοπρεπὲς ἐπίσης—καὶ αὐτὸ εἶναι ἴσως τὸ σπουδαιότερον—διότι ἀνεχόμεθα νὰ ὑποστηρίζηται, ὅτι ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν ὑπάρχουσι προδόται, ἄνθρωποι ἀπεμπολοῦντες τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος τῶν ἀντισημάτων. Δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχῃ τίποτε ἐξευτελιστικώτερον ἐνός ἔθνους, τὸ ὁποῖον ἐπὶ πολὺν χρόνον ἤθελεν ἀνεχθῆ νὰ συζητῆ ψυχρῶς περὶ τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ προδοτῶν ἴσως καὶ ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ ὅπου ἀντιπροσωπεύεται. Διότι ἐκεῖ καταλήγουσι, κύριοι, ὅλαι αἱ ἀναφοραὶ καὶ ὅλα τὰ ἄρθρα, τὰ ὁ-

ποῖα δημοσιεύονται κατ' αὐτὰς ἔπερ τῆς διασώσεως τῆς καθαρευούσης γλώσσης. Εἰς πᾶσαν ἀναφορὰν καὶ εἰς πᾶν ἄρθρον θὰ εὗρητε παρενθέσεις, ὅτι οἱ πλείστοι εἶναι θύματα, ὅτι τινὲς ἐν συνειδήσει, τινὲς ἀσυνειδήτως καταστρέφουσι τὸ Ἔθνος των, πάντοτε ὅτι οἱ μὲν εἴμεθα βλάκες καὶ ἀνισόρροποι καὶ ἔκφυλοι, οἱ δὲ ἄλλοι πουλημένοι. Τὸ σημερινὸν μάλιστα «Σκρίπ», κύριοι, ἔχει μίαν συνέντευξιν μὲ τὸν γεραφὸν καθηγητὴν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων κ. Μιστριώτην, ὁ ὁποῖος διατείνεται, ὅτι γνωρίζει πολλούς, οἱ ὅποιοι λαμβάνουσι πολλὰς ἐπιτιμὰς ἐκ Ρωσσίας. Ὁ κ. Μιστριώτης εἶναι ἀνώτερος ὑπάλληλος, εἰς τὰ μάτια τοῦ λαοῦ εἶναι ὁ φρουρὸς καὶ ὁ ἀμύντωρ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ δύνισθε νὰ φαντασθῆτε ὅποιαν ζημίαν καταργᾶται ἡ ἐνστάλιξις αὐτοῦ τοῦ δηλητηρίου ἐπὶ δωδεκαετίαν ὀλοκλήρον εἰς τὰς καρδίας τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος πείθεται, καὶ δὲν δύναται παρὰ νὰ πεισθῆ, ὅτι ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου καὶ ἐν ὅλῳ τῷ Κράτει ὑπάρχουσι προδότες κατέχοντες μάλιστα θέσεις ἀμειβομένους ὑπὸ τῆς Πολιτείας. Ἐρωτῶ, κύριοι, διατί δὲν λαμβάνεται μέτρον οὐδὲν διὰ νὰ πύση αὐτὸ τὸ κακόν; Διατί δὲν ἐρωτᾶται ὁ κ. καθηγητὴς, διατί δὲν ἀνακρίνεται πειθαρχικῶς, διότι ἴσως δικαστικῶς δὲν εἶνε δυνατόν κατὰ τοὺς κειμένους νόμους νὰ γίνῃ τοῦτο, διατί δὲν τῷ ἐπιβάλλεται νὰ καταγγεῖλῃ ποῖοι εἶναι αὐτοὶ οἱ προδότες νὰ τοὺς τιμωρήσωμεν, νὰ μείνωμεν τοῦλάχιστον ἡμεῖς οἱ ἄλλοι ἀπηλλαγμένοι αὐτῆς τῆς κατηγορίας; Ἄν ἤθελον οὕτως προληφθῆ πολλά δισάρεστα: Ὑπάρχει ἔκθεσις Εἰσαγγελέως, κύριοι, τοῦ μιστριώτου Μενῆ Ψάλλι, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τὸν κ. καθηγητὴν ὡς ἀκαταλόγητον.

ΑΛΕΞΑΚΗΣ. Ἦτο ἀσέβεια αὐτὸ τοῦ αἰσχίτου εἶδους, ἀσέβεια ἡ ὁποία καταδικάσθη.

Εἰς ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Ἀσέβεια ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἐτρελλάθη.

Ἐτερος ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Ἦτο τρελλὸς ἔκτοτε.

ΑΛΕΞΑΚΗΣ. Ὁ Μιστριώτης εἶναι ἡ δόξα τῆς Ἑλλάδος.

ΜΑΒΙΑΗΣ. Ἐν ὅσῳ καταγγέλλει τόσον ἀορίστως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ἡ δόξα τῆς Ἑλλάδος.

Ἄλλ' ἡ συζήτησις δυστυχῶς ἔγινε, κύριοι, καὶ πρέπει νὰ ἐξενέγκω καὶ ἐγὼ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην ἵνα δικαιολογήσω τὴν ψήφόν μου. Νομίζω, κύριοι, ὅτι ἡ γλώσσα τῆς Ἐκκλησίας, ποτὲ δὲν ἐκινδύνευσε οἷτε τώρα κινδυνεύει.

Πάντες ἔχομεν, καὶ νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει Ἑλλήνι μὴ σεβόμενος τὴν Ἑλληνικὴν θρησκείαν ὡς τὸν συνεκτικὸν δεσμὸν ὀλοκλήρου τοῦ ἔθνους καὶ κατὰ τοὺς αἰῶνας τῆς παρελθούσης δουλείας καὶ ἐν τῷ παρόντι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Πάντες φρονοῦμεν περὶ τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι καθὼς λέγει εἰς θεσπέσιος στίχος τοῦ Ἀισχύλου: «κρείσσον δὲ πύργου βωμὸς, ἄρρηκτον σάκος». Οὐδεὶς, οὐδ' ὁ ἀπιστώτερος ἐξ ἡμῶν ἀκόμη, καὶ εἰς τὸ πενιχρότερον ἐρημολήσιον τῆς ἐσχοῆς ἀκροώμενος τῶν ἱερῶν φθόγων τῆς λειουργίας δὲν δύναται ἢ νὰ συγκινήται, διότι ἐννοεῖ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην οὐ μόνον ὅτι εἶναι Χριστιανὸς μετὰ τῶν ἄλλων, καὶ ἄνθρωπος

καὶ ἀδελφός, ἀλλ' ὅτι εἶναι καὶ Ἑλλήν. Διὰ τοῦτο οὐδεὶς διανοήθη ποτὲ νὰ ἐπιβουλεύθῃ τὴν γλώσσαν τῆς Ἐκκλησίας.

ΡΟΥΦΟΣ. Δὲν ἐγένετο ἀπόπειρα; Δὲν ἐγένετο μετάφρασις τοῦ Εὐαγγελίου;

ΜΑΒΙΑΗΣ. Οὐδεὶς διανοήθη ποτὲ νὰ ἐπιβουλεύθῃ ἢ νὰ μεταβάλῃ τὴν γλώσσαν τῆς Ἐκκλησίας· ἀλλὰ τὴν Ἐκκλησίαν τὴν θέλομεν ὑψηλά, ἐκεῖ, ὅπου ἡ συνείδησις τοῦ ἔθνους τὴν ἔψωσε, καὶ ὅπου πάντοτε ἔμεινε, διότι κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλας θρησκείας ἡ ἰδική μας ὑπέθεσε πάντοτε φιλανθρωπία, καὶ δὲν ἀντετάχθη ποτὲ εἰς τὴν πρόσδοκον τοῦ πνεύματος. Ἄλλὰ, κύριοι, δυστυχῶς οἱ ἐχθροὶ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι νομίζουσιν ὅτι ἐκτελοῦσιν ἔργον ἔθνικόν καλλιεργοῦντες ἐκτὸς τῆς ἐπισήμου γλώσσης καὶ τὴν οἰκογενειακὴν γλώσσαν, καὶ τὴν λαϊκὴν γλώσσαν, τὴν γλώσσαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξωτερικεύονται τὰ ὀραϊώτατα καὶ θαυμάσια δημοτικὰ ἄσματα, οἱ ἐχθροὶ ἐκείνων, μὴ δυνάμενοι διὰ τῶν τετριμμένων πλέον καὶ ἀχρηστων ἐπιχειρημάτων περὶ διασπάσεως τῆς φυλῆς καὶ περὶ ζημίας ἐπιχειμένης καὶ ἐπαπειλούσης τὸ ἔθνος, ἐν ἡ περιπτώσει ἤθελε καλλιεργηθῆ καὶ αὐτὴ ἡ γλώσσα, βλέποντες ὅτι οὐδὲν δύναται πλέον νὰ κατορθώσῃ με ἐκεῖνα τὰ ἐπιχειρήματα, πείθουσι τὴν Ἐκκλησίαν, κύριοι, ὅτι καὶ ἡ γλώσσα αὐτῆς κινδυνεύει, καὶ φέρουσι, κύριοι, ἄκουσαν τὴν θρησκείαν ἀντιμέτωπον τοῦ προοδευτικοῦ πνεύματος, τῆς ἐλευθερίας τοῦ πνεύματος.

Γνωρίζετε, κύριοι, ὅτι ἡ ἱστορία ὀλοκλήρου τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ἀύσεως εἶναι ἡ ἱστορία τῆς πάλης μεταξὺ τῆς ἐλευθερίας τοῦ πνεύματος καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὸ οὐδέποτε θὰ συμβῆ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ κόσμῳ, καὶ διαπραττοῦσιν ἔγκλημα ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι, ἵνα ἐπιτύχωσι τοὺς σκοτεινοὺς σκοπούς των μεταχειρίζονται τὴν συγγενὴν σκοφαντίαν ὅτι δημοτικιστὴς σημαίνει καὶ ἄθρησκος.

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ. Ποίους σκοτεινοὺς σκοπούς;

ΜΑΒΙΑΗΣ. Ἄλλὰ κινδυνεύει, κύριοι, ἡ γλώσσα ἢ ἐπίσημος τοῦ Κράτους; Ἐὰν ἤθελε κινδυνεύει, ἢ ἐκίστοτε πλειοψηφία τῆς Βουλῆς δύναται ἐλευθέρως νὰ ψηφίσῃ νόμους καὶ ἐφαρμοσῇ νόμους, διότι ἀναγνωρίζω καὶ δὲν δύναμαι νὰ πράξω ἄλλως, παρὰ νὰ ἀναγνωρίσω, ὅτι ἡ Πολιτεία ἔχει δικαίωμα νὰ διαρρυθμίσῃ τὴν ἐπίσημον αὐτῆς γλώσσαν. Καὶ ὑπάρχουσι τοιοῦτοι νόμοι. Κατὰ τὸ 1905 εἶχεν ἐκδοθῆ Β. Λύταγμα περὶ ἐποπτικοῦ συμβουλίου τῆς Μέσης Ἐκπαιδείσεως, τὸ ὁποῖον ἐτιμῶρει τοὺς λειτουργοὺς τῆς Μ. Ἐκπαιδείσεως ἐὰν ἀναμειγνύονται εἰς τὰς ἐγχωρίους πολιτικὰς διαμάχας. Αὐτὸ ἀηλείφθη, καὶ εἰς τὸ Λύταγμα τοῦ 1908 ἐθεωρήθη καλὸν νὰ ἐπιτραπῆ εἰς τοὺς λειτουργοὺς τῆς Μ. Ἐκπαιδείσεως νὰ ἀναμειγνύονται εἰς τὰς ἐγχωρίους πολιτικὰς διαμάχας, ἀλλ' ἐπεβλήθησαν πειθαρχικαὶ ποιναὶ εἰς πολλὰς ἄλλας περιστάσεις, καὶ ἐν ἄρθρῳ 14, ἐὰν δεικνύωσι τάσιν ὁποσοδήποτε ἐξωτερικευομένην κατὰ τῆς προσομιαιζούσης εἰς τε τὰ σχολεῖα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτῶν Ἑλληνικῆς γλώσσης ἄν τὴν θεωρῶ πολὺ φιλελεύθερον, διότι αὐτὸ τὸ ὀπωσθήποτε ἐξωτερικευομένην δύναται νὰ ἐρμηνευθῆ κατὰ πολλοὺς τρόπους καὶ δύναται καὶ καταχρηστικῶς νὰ ἐφαρμοσθῆ.

ΠΩΠ. Ἡξεύρετε πῶς ἐρηρμόσθη ;
 ΜΑΒΙΑΗΣ. Ἐπρεπε νὰ ἐφαρμοσθῆ, καὶ αὐτὸ
 ἐξαφτάται ἀπὸ τὴν ἐκείστοτε ἀντιπροσωπείαν τοῦ
 Ἔθνους νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὰς Κυβερνήσεις νὰ ἐκ-
 τελῶσι τοὺς κειμένους νόμους καὶ διατάγματα. Ἄλ-
 λως καὶ οἱ θεσμοὶ τοῦ Συντάγματος καταπατοῦν-
 ται, καὶ ἡ πεποίθησίς μου εἶναι ὅτι πολὺ ὀλίγον
 ἐλειτοῦργησε τὸ Σύνταγμα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς θε-
 σπίσεως αὐτοῦ.

ΠΩΠ. Δι' αὐτὸ ἔγινε καὶ ἡ ἐπανάστασις.

ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ. Βλέπω ὅτι πρόκειται νὰ λήξῃ
 ἡ ἀγόρευσις τοῦ κ. βουλευτοῦ, ὅστις καὶ πρώτην φο-
 ρὰν ἀνήλθε τὸ βῆμα καὶ βραδέως ὁμιλεῖ, καὶ ζητῶ
 ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν νὰ ἐπιτραπῆ τὸ αὐτὸ
 προνόμιον καὶ εἰς αὐτόν, ὅπερ καὶ εἰς τὸν κ. Γα-
 λανόν.

ΠΟΛΛΟΙ. Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐγώ, κύριε βουλευτά, χωρὶς νὰ
 ἐρωτήσω τὴν Βουλὴν προσημέτησα τὸν χρόνον τῆς
 διακοπῆς. Λοιπὸν συναινέι ἡ Βουλὴ ἵνα παραταθῆ
 ἡ ἀγόρευσις τοῦ κ. Μαβίλη ἐπὶ ἐν τέταρτον εἰσέτι ;

ΠΟΛΛΟΙ. Μάλιστα, μάλιστα.

ΜΑΒΙΑΗΣ. Εἰπὼν σκοτεῖους σκοποὺς δὲν ἀνέ-
 φερον αὐτὰς τὰς λέξεις δι' οὐδένα παρόντα, ἐννοεῖ-
 ται, ἀλλ' διὰ τοὺς γεννήσαντας τὰς πρώτας φήμας.
 Δὲν θέλω νὰ ὑποθεθῆ ὅτι ἐγὼ ἠθέλησα νὰ ἐξυβρίσω
 τινά.

Κινδυνεύει ἡ γλῶσσα τοῦ ἐπισήμου Κράτους,
 κύριοι, εἴαν, ἀφοῦ δημοκροτούμεθα, ἐπάρχουσιν ἄν-
 θρωποι, οἱ ὅποιοι νομίζουσιν ὅτι, ἀφοῦ ἐκάστη ψή-
 φος καὶ τοῦ τελευταίου ἀγρότου ἀκόμη βαρύνει ἐπὶ
 τῆς τύχῃς τοῦ Ἔθνους, νομίζουσιν ὅτι πρέπει ὡς τά-
 χιστα νὰ μορφωθῆ αὐτὸ τὸ Ἔθνος, καὶ ἐπειδὴ ἐ-
 σχηματίσασιν τὴν γνώμην ὅτι ἀφοῦ αὐτὸ δύναται νὰ
 γίνῃ μόνον δι' ἐνὸς ὀργάνου συνεννοήσεως κοινοῦ,
 καὶ ἀφοῦ ἐπίσθησαν ὅτι διὰ νὰ ὑπάρχῃ τοιοῦτον
 ἐν ἐκ τῶν δύο πρέπει νὰ συμβῆ, ἢ νὰ ἐψώσῃ κα-
 νεὶς ὀλόκληρον τὸ ἐπίπεδον τοῦ Ἔθνους τῶν 8 ἢ
 10 ἑκατομμυρίων Ἑλλήνων εἰς τὸ ὕψος, εἰς ὃ εὐ-
 ρίσκεται ἡ μεμορφωμένη τάξις, ὥστε νὰ δύναται νὰ
 γίνῃ ἡ ἀπαιτουμένη ἀντιλλαγὴ ἰδεῶν, αἰσθημά-
 των—τὸ ὅποιον εἶναι ἀνθρωπίνως ἀδύνατον, καθὼς
 τὸ λέγει ὁ Κοραΐς, διότι τὴν γλῶσσαν ἐνὸς λαοῦ δὲν
 κατάρθωσε κανεὶς τύραννος νὰ μεταβάλλῃ—ἀφοῦ
 αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον, ἐπίσθησαν ὅτι δὲν ὑπάρχει
 παρὰ ὁ ἄλλος τρόπος τῆς βαθμιαίας ἀνυψώσεως
 ἀφ' ἐνὸς τῆς γλώσσης τοῦ λαοῦ, καλλιουργίας τῆς
 γλώσσης τοῦ λαοῦ, ἀποκαθάρσεως αὐτῆς, καὶ ἐξ ἄλ-
 λου μιᾶς προσαρμοσέως βαθμιαίας καὶ αὐτῆς τῆς
 νῦν ἐπὶ τῆς πλειοψηφίας θεωρουμένης ὡς ἐπισή-
 μου γλώσσης, ὥστε νὰ ἐπέλθῃ ἡ ποθουμένη συνάν-
 τησις, τὸ ποθούμενον μῆγμα ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον θὰ
 ἀποτελέσῃ τὴν μίαν γλῶσσαν τοῦ Ἔθνους, ἡ ὁποία
 θὰ ἔχῃ ἐν ἑαυτῇ ὀλόκληρον τὴν κληρονομίαν τοῦ
 παρελθόντος, διότι αὐτὴ εἶναι ἡ καλλιτέρα περγα-
 μνὴ καὶ ἡ λαμπροτέρα καὶ ἡ ἀφθαρτοτέρα περγα-
 μνὴ τοῦ Ἔθνους ἡμῶν, κύριοι. Δὲν εἶναι ἡ γλῶσ-
 σα, τὴν ὁποίαν ἐκ τῶν βιβλίων δύναται νὰ μάθῃ
 καὶ εἰς ξένος ἄνθρωπος, ἀλλ' ἡ γλῶσσα ἡ παραδο-
 θεῖσα ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱὸν διὰ τῶν αἰῶνων. Καὶ
 δι' αὐτῆς τῆς γλώσσης μόνον εἶναι δυνατόν ὄχι μώ-

νον νὰ φρωτισθῆ ἡ διάνοια τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ νὰ μορ-
 φωθῆ ἡ καρδία του, νὰ μάθῃ νὰ θυσιάξῃ ἐν μέρος
 τοῦ ἑαυτοῦ καὶ τῶν ὑπαρχόντων του ἐν ἀνάγκῃ διὰ τὸ
 κοινὸν καλόν, νὰ μάθῃ τὴν αὐταπάρνησιν καὶ
 τὴν αὐτοθυσίαν, τὴν ὁποίαν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἔχει
 πάντοτε, διότι ἡ ἐνέργεια τοῦ σχολείου εὐτυχῶς ἔ-
 μεινε μόνον ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ καὶ δὲν ἔθιξε τὰ μυ-
 χαιτάτα αὐτοῦ. Ἀλλά, κύριοι, ἐκείνοι, ἐπὶ τῶν ὁποίων
 ἐπέδρασαν ἐπὶ πλειότερον χρόνον τὰ σχολεῖά μας,
 ἔφερον τὴν εἰκόνα τὴν ὁποίαν ἔχομεν ἐκτετυλιγμένην
 ἐνώπιον ἡμῶν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετηρίδα,
 ἔχομεν τὰς καταχορήσεις, ἔχομεν τὰς ψευδεῖς κατα-
 μνησίσεις, ἔχομεν τὰς συκοφαντίας.

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ. Μὴ τὰ λέγετε αὐτά, κύ-
 ριε συνάδελφε. Ἡ ἐπίδρασις τῶν σχολείων ἔφερε
 τὰς καταχορήσεις ;

ΜΑΒΙΑΗΣ. Ἐχομεν τοὺς ἀπαλλαγέντας, κύ-
 ριοι! Διότι τὸ σχολεῖον ἐγκαταλείπει τὸν μαθητὴν
 ἀνεργατίστον καί, ἢ δὲν μανθάνει νὰ γνωρίζῃ τί-
 ποτε ἀνώτερον τοῦ συμφέροντός του καὶ δὲν συνη-
 θίζει νὰ διαβάξῃ οὔτε ἐν ποίημα εἰς ὅλην τὴν ζωὴν
 του καὶ δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὸν Παλαμᾶν, ἢ
 καταφεύγει εἰς τὰ ξένα μυθιστορήματα, διδάσκοντα
 αὐτὸν νὰ μισῇ ὅτι Ἑλληνικόν.

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ. Τί λέγετε καλῆ ; Νὰ μισοῦν
 πᾶν τὸ Ἑλληνικὸν μανθάνουν εἰς τὰ σχολεῖα ;

ΜΑΒΙΑΗΣ. Ἄφρατε, κύριοι, ἐλευθερίαν, μόνον
 ἐλευθερίαν ζητοῦμεν, εἰς τὰ διάφορα ρεῖματα ἰδεῶν
 ἐκ τῆς συγκρούσεως αὐτῶν θέλει γεννηθῆ ὁ σπιν-
 θήρ, ὁ ὁποῖος βαθμιδῶν μεγαθυνόμενος θὰ εἶναι
 ὁ ποιητὴς τῆς φυλῆς, ὁ συνεχῶν ἐν ἑαυτῷ πάσαν
 τὴν θερμότητα καὶ ὅλον τὸ φῶς τοῦ παρελθόντος
 τῆς φυλῆς, καὶ δι' αὐτῆς τῆς θερμότητος καὶ δι'
 αὐτοῦ τοῦ φωτός θὰ καταγάσῃ καὶ θὰ θερμάνῃ
 τὴν φυλὴν εἰς τὸν δρόμον τῆς πρὸς τὸν πανύψιστον
 προορισμὸν τῆς. (Χειροκροτήματα παρατεταμένα).

Ὁ κ. ΣΙΜΟΣ λέγει, ὅτι ἡ συζήτησις εἶνε ἐ-
 ξηγητικὴ καὶ ἡ γνώμη τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ ζη-
 τήματος εἶνε δεδηλωμένη, ὡς εἶνε δεδηλωμένον καὶ
 τὸ φρόνημα τῆς κοινῆς γνώμης. Ἐπομένως ἐγὼ δὲν
 θὰ συζητήσω ἀπὸ ἀπόψεως ἄλλης, ἀλλὰ ἀπὸ ἀπό-
 ψεως σκοπιμότητος, διότι δὲν φρονῶ, ὅτι ἐπιστημο-
 νικῶς ἡ Βουλὴ εἶνε ἀρμοδίᾳ νὰ κρίνῃ καὶ νὰ καθο-
 ρίσῃ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα. Τὸ ζήτημα τοῦτο πα-
 ρουσιάζει τὴν ἔθνικὴν αὐτοῦ ἀποψιν, τοῦτο δὲ καὶ
 προηγουμένως γνωρίζω διότι ἔζησα ἐπὶ δεκαεξαετίαν
 εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἐφ' ὅσον δὲ ὑπάρχει εὐσπιστία
 μεταξὺ τῶν ἀγωνιζομένων ἐπὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζη-
 τήματος καὶ ἐφ' ὅσον ἐνεργολογώρησαν τοιοῦτα ἐρι-
 δες, ἐπιβάλλεται ἡ λήψις συνταγματικῆς διατάξεως,
 ἂν καὶ εἶνε πανθομολογούμενον, ὅτι τοιαύτη δὲν συ-
 νάδει πρὸς τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ σώματος. Σκοπὸς
 τοῦ Συντάγματος εἶνε ἡ εἰρήνη, ἡ τάξις καὶ ἡ εὐ-
 νομία, ἀλλ' ὅταν διαίρειται τὸ ἔθνος εἰς κόμματα
 διὰ τὸ ζήτημα τῆς γλώσσης, διασχεύεται ἡ δημο-
 σία τάξις. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον, διὰ λόγους δη-
 λατῆ σκοπιμότητος, ἐπιβάλλεται ἡ λήψις μέτρον
 Συνταγματικοῦ (χειροκροτήματα ζωηρά).

Ὁ κ. βουλευτὴς προχωρῶν καὶ ἐξετάζων τὰς
 δύο προτάσεις, τονίζει: ὅτι ἀντιτίθεται καὶ εἰς τὰς

δύο διότι και αἱ δύο θὰ παρέχουν ἕδαφος ἐκμεταλλεύσεως τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος.

Ἐπενθυμίζει κατόπιν ὅτι ἄλλοτε ἐγένετο ἐκμετάλλευσις τοῦ ζητήματος καὶ ἀπεδιώχθησαν ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου ὡς μαλλιαροὶ κρυφτικοὶ καθηγηταὶ τῆς φιλολογικῆς Σχολῆς. Ἡ ἐκμετάλλευσις αὕτη δὲν περιορίζεται διὰ τῶν δύο προτάσεων τῶν κ. κ. Μιχαλοπούλου καὶ Κουλουμβάκη.

Συνιστᾷ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως φροντίσῃ νὰ ἀνοίξῃ τὴν Ἀκαδημίαν, ἣτις θὰ εἶνε ἀρμοδίαι νὰ καθορίξῃ τὰ τῆς γλώσσης, λέγει δὲ ὅτι εἶνε ἐντροπὴ νὰ μὴν ἔχωμεν Ἀκαδημίαν εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν καὶ οἱ Ρουμοῦνοι ἔχουν τοιαύτην.

Καταλήγων υποβάλλει ἰδίαν πρότασιν, καθ' ἣν «ὡς ἐπίσημος γλώσσα εἶνε ἐκείνη, καθ' ἣν ἐγράφη τὸ Σύνταγμα».

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΓΑΕΥΤΑΙ. Μάλιστα... Μάλιστα....

Ὁ κ. βουλευτὴς κατερχόμενος τοῦ βήματος χειροκροτεῖται ζωνῶρως.

BENIZEAOS. Πόσοι εἶνε ἐγγεγραμμένοι ἀκόμη, κ. Πρόεδρε;

ΣΤΡΑΤΟΣ. Εἶκοσιν ἕξ καὶ βλέπομεν...

Ὁ κ. ΚΟΥΤΟΥΠΗΣ διαμαρτύρεται, διότι τὸ Προεδρεῖον δὲν ἐπροστώτασε ἀνθρώπους, οἵτινες ὑβρίσθησαν ἀπὸ τοῦ βήματος ὑπὸ πολλῶν ρητόρων καὶ ἔηται ὅπως ἡ Κυβέρνησις ἐπαναφέρῃ τὴν ἐκτροχιασθεῖσαν συζήτησιν.

Ἐπιτεράπη, λέγει, εἰς πολλοὺς νὰ δημοκῆσουν καὶ νὰ χαρακτηρίσουν ὡς προδότας καὶ χυδαίους πάντας τοὺς ἔχοντας ἀντίθετον γνώμην. Πᾶς ὁ ὅποιος δὲν εἶνε ἐπαδὸς τοῦ Μιστριώτου ἐχαρακτηρίσθη ὡς προδότης.

Ἐπιπροσληθεὶς χλιῆς ὁ κ. Κουλουμβάκης τῆς ἀπουσίας μου ἐκόρεσεν ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦτου τὰ πάθη του καὶ διέστρεψεν ὅσα ἐλέχθησαν εἰς ἄλλην αἴθουσαν. Αὐτὸ εἶνε δημοκοπία τοῦ χειρίστου εἰδους

ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ. Δημοκοπία εἶναι ἡ γλώσσά σας, ἡ συμπεριφορὰ σας, αἱ πράξεις σας.

Ὅλοι οἱ κοινωνιστῆρες ἐξεγείρονται.

Ὁ κ. βουλευτὴς ἐξακολοῦθῶν ἀναγινώσκει πραγματεῖαν τοῦ κ. Μιστριώτου γραφεῖσαν πρὸ τριακονταετίας, ἐν ἣ ὁ κ. καθηγητὴς ἐκφράζεται ὑπὲρ τῆς δημόσιας γλώσσης. Προδότης, λέγει, δὲν εἶνε ἐκεῖνος, ὅστις ἔχει ἀντιθέτους γλωσσικὰς γνώσεις ἀλλὰ οἱ ἀπλοῖκοι ἐκεῖνοι ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι προσπαθοῦν νὰ παρασύρουν τὸ ἔθνος εἰς ταραχάς.

Ὁ κ. ΔΕΛΛΑΚΟΒΙΑΣ πλέκων τὴν ἐγκώμιον τοῦ κ. Μιστριώτου καὶ τοῦ Βάση καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὑπογραψάντων τὴν ἀναφορὰν, διαμαρτύρεται διότι ὑβρίσθησαν ὡς ἀπλοῖκοι ἄνθρωποι, καθηγηταί, εἰς οὓς ὀφείλει τὸ ἔθνος. Πανεπιστήμιον τὴν εἶδαν του.

Κ. ΜΑΝΟΣ. Ὅχι ἀπλοῖκοις, ἀλλ' ἀμαθεῖς λαοπλάνοισιν...

Ὁ κ. ΔΕΛΛΑΚΟΒΙΑΣ ἐξακολοῦθῶν ἐπιτίθεται κατὰ τῶν μαλλιαρῶν καὶ τοῦ Ψυχάρη. Ἀναγινώσκει πραγματεῖαν τοῦ κ. Καρολίδου, ἐν τῇ ὁποίᾳ τονίζεται ὅτι ὁ μαλλιαρισμὸς εἶνε νόσημα κοινωνικὸν καὶ εἶνε ὡς ἡ ἀθεΐα καὶ ἡ ἀσέβεια εἰς τὴν θρησκείαν.

Ὁ κ. βουλευτὴς προτείνει ὅπως τεθῇ διάταξις

εἰς τὸ 16ον ἄρθρον κατὰ τὴν ὁποίαν νὰ καθιεροῦνται εἰς τὰ ἐκπαιδευτήρια ὡς γλώσσα ἡ τῶν δημοσίων ἐγγράφων.

Οἱ μαλλιαροὶ, λέγει, ὀνομάζουσι τὴν σπονδυλικὴν στήλην ραχόσχοινο, ἀλλὰ ὄντως ραχόσχοινο χρειάζεται διὰ τὰς πλάτες τοιαύτων ἀνθρώπων. (Χειροκροτήματα).

Ὁ κ. Κ. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ ἐκφράζει τὴν ἐκπληξίν του, διὰ τοσοῦτοι ἄνθρωποι ὑπέβαλον εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἀναφορὰν, τὴν ὁποίαν ὑπέβαλον.

ΠΑΤΣΟΥΓΡΑΚΟΣ. Ἐκπληξὴν ἐκφράζετε;

ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ. Μὴ μὲ διακόπτετε κ. Πατσοῦρακο. Ἐγὼ θὰ ἀπολογηθῶ.

ΠΑΤΣΟΥΓΡΑΚΟΣ. Ἐγὼ οὐκ ἀπαγγέλλω ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ ἔθνους ὅτι εἶσι μαλλιαροὶ! . . . Αὐτὸ ἀποδεικνύει τὸ δελτίον, τὸ ὁποῖον ἔχω ἐδῶ.

Ὁ κ. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ προχωρῶν δηλοῖ ὅτι ἐν ἀνήκει εἰς οὐδὲν γλωσσικὸν ἰδίωμα, ἐκφράζει ὁμως τὴν γνώμην, ὅτι ἡ τε καθαρῆσα καὶ ἡ Δημοτικὴ εἶνε ἀνεπαρκῆς, ὅπως ἐκφράσῃ τὰ διανοήματα ἡμῶν. Ἐνα πῶθον λέγει ἔχει, νὰ ἴδῃ τὴν ἔνωσιν τῶν δύο γλωσσῶν εἰς μίαν μεγάλην, κοινὴν καὶ ἀδιαιρέτην Ἑλληνικὴν γλώσσαν.

Ἀπαντῶν εἰς τὸ λεχθὲν, ὅτι εἶνε ἐταῖρος τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ὀμίλου, λέγει, ὅτι τοῦτο θεωρεῖ ὡς πρώτην εὐγενῆ πράξιν τοῦ βίου του, προχωρῶν τονίζει ὅτι τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, ὡς λειτουργοὺν καταστρέφουσι τὸ ἔθνος.

ΠΟΛΛΟΙ. Τί εἶνε αὐτὰ

Ὁ κ. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ λέγει, ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ὀμίλου

ΤΙΝΕΣ. Ὅμιλου λέγει ἔτσι τὸ γράφετε

ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ. Σκοπὸς τοῦ ὀμίλου εἶνε ἡ διδασχὴ τῆς ἀπλουστερῆς γλώσσης, διότι τὸ μικρὸ παιδί εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐννοήσῃ τὴν καθαρῆσα.

Ἀντικρούει χάριν τῆς ἐλευθερίας, τὴν γνώμην, ὅπως ἀναγραφῇ συνταγματικὴ διάταξις ἐν τῷ Σύντάγματι, τονίζει δὲ ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ συμμαχίσῃ ἐαυτὴν, ἐὰν ἀναγράψῃ τοιαύτην διάταξιν.

Εἶνε δευτέρα προϋνὴ ὥρα καὶ εἰς τὸ βῆμα ἀνέρχεται ὁ κ. ΓΑΙ ΤΑΝΟΣ ὅστις ὀμιλεῖ διὰ μακρῶν ὑπὲρ τῆς καθαρῆσεως. Λέγει ὅτι οἱ κυριώτεροι δεσμοὶ τῆς ἑθνικῆς ὑποστάσεως εἶνε τρεῖς διὰ πᾶν Κράτος, ἀλλ' ἰδίως διὰ τὸ Ἑλληνικόν. Ἡ κοινὴ καταγωγὴ, ἡ γλώσσα καὶ ἡ θρησκεία. Τὴν πρώτην δὲν ἴσχυσαν αἱ ξενικαὶ ἐπιδρομαὶ νὰ τὴν ἐπηρεάσουν ἕνεκα τῆς ζωτικότητός της. Ὡς πρὸς τὴν γλώσσαν καὶ τὴν θρησκείαν λέγει, ὅτι ὑπῆρξαν δύο μεγάλα καὶ ἀμετάβλητα ἔθνικα δυνάμεις, αἵτινες παρεῖχον στήριγμα καὶ παρηγορίαν εἰς τοὺς ὑποδούλους Ἑλληνας νὰ ἀμύνωνται κατὰ τῶν τυράννων.

Ἐπιτίθεται κατὰ τῶν μαλλιαρῶν, ὅτι ὅποιοι τὸ «μνήσθητί μου κύριε» τὸ λέγουσιν «θυμῆσόν με ἀφέντη μου, ἔταν ἔλθῃς στὰ πράγματα». Τὸ «τὰς κεφαλὰς κλίνετε» «Κάτω τὰς κούφρας σας» καὶ τὸ «καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο» εἰς «καὶ ἡ κουδέντα ἐγένετο, κρηάς».

Μεθ' ὁ περὶ ὥραν 2 καὶ 40' λήγεται ἡ συνεδρίασις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 28 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1911

(ΣΗΜ. ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ. Τὴν τρίτη συνεδρία θὰν τὴ συντομέψουμε ὅσο μπορούμε, γιατί ὁ τόπος δυστυχῶς δὲ μᾶς παίρνει νὰ τὴν ἐξιστορήσουμε καὶ αὐτὴ φαιδιά πλατιά. Μόνο τὸ λόγο τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ θὰν τονε δη-μοσιέψουμε ἀλάκαιρο στὸ φύλλο τῆς ἄλλης Κεριακῆς, παίρ-νοντάς τον ἀπὸ τὴν «Ἀκρόπολη», μαζί με τὸ τέλος τούτης τῆς Συνεδρίας, ποὺ στάθηκε ἀδύνατο νὰ χωρέσει στὸ ση-μερὸ φύλλο).

Ἀπὸ τὴν «ΑΚΡΟΠΟΛΗ» καὶ τὸ «ΧΡΟΝΟ»

Συνεχίζεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζη-τήματος καὶ δίδεται ὁ λόγος εἰς τὸν κ. ΚΛΑΔΗΝ, ὅστις ὑπεραμύνεται τῶν μαλλιαρῶν συναδέλφων του καὶ τῆς μαλλιαρῆς. Ἀναγινώσκει διάφορα δημοτικὰ τραγούδια.

Ὁ κ. βουλευτῆς συχνὰ-πυκνὰ διακόπτεται ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐν τῇ ἀναπτύξει τῶν ἐπιχειρημά-των του καὶ χειροκροτεῖται μόνον ἀπὸ τοὺς περι-φῆμους κοινωνιολόγους.

Καταλήγει ἐξορκίζων τὴν Βουλὴν ἐν ὀνόματι τῶν γενναίων παλληκαριῶν τῶν ὁποίων τὰ κόκκα-λα εἶνε δεξιά καὶ ἀριστερὰ ἐγκατεσπαρμένα, ἐν ὀ-νόματι τῆς λερῆς φουστανέλλας, νὰ μὴ ἀφαιρέσῃ τὴν γλώσσαν αὐτῶν.

Ὁ κ. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ λέγει ὅτι ἡ μακρὰ συζή-τησις ἐν τῇ Βουλῇ ἔκαμε καὶ ἐκείνους, ὅτινες ἐ-θεώρουν ξένον πρὸς τὴν Βουλὴν τὸ ζήτημα, νὰ ση-ματίσουν μίαν γνώμην ἐπὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήμα-τος καίτοι οὐδέποτε ἠσχολήθησαν με' αὐτό.

Ἐρχόμενος εἶτα ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Μι-χαλοπούλου, λέγει, ὅτι οὐδεὶς ἐσκέφθη ἔτι τὰ θεία ρήματα τοῦ Ἐυαγγελίου δύνανται νὰ γείνωσι ρήματα ἐ-ξελλίξεως τῆς γλώσσης. Διὰ τοῦτο δὲν θεωρεῖ ἄσκοπον τὴν διὰ τοῦ Συντάγματος προστασίαν τῆς γλώσσης τῶν Ἁγίων Γραφῶν· νὰ... ἐπιτρέπεται δὲ ἡ μετα-φρασις τούτων μόνον ἐγκρίσει τῆς Ἀνωτάτης Θρη-σκευτικῆς Ἀρχῆς.

Φρονεῖ ὅτι ἐγένετο ἀνόσιος ἐκμετάλλευσις καὶ ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ φραγμός.

ὑπεραμύνεται τῆς ἐπιτροπῆς, ἣτις ἀπέρριψε τὸ δεύτερον μέρος τῆς προτάσεως τὸ ἀφορῶν τοὺς δη-μοσίους ὑπαλλήλους. **Καταφέρεται κατ' ἐκείνων οἵτινες ἔκρουσαν τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου (!)**

Καταλήγων συνιστᾷ νὰναγραφῇ ἐν τῇ Συντάγ-ματι ὅτι ἐπίσημος γλώσσα εἶνε ἐκείνη εἰς ἣν συν-τάσσονται τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς, διότι πρέπει νὰ παύσῃ ἐν τῇ μέλλοντι ἡ ἐκμετάλλευσις κόμματος κατὰ κόμματος, ὅπως νῦν συμβαίνει ἐκμετάλλευσις κόμματος ἐναντίον Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. Π. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΑΚΗΣ, ὁμιλῶν ὑπὲρ τῆς καθαρουσύσης λέγει ὅτι ἡ δράσις τοῦ Ψυχάρη δὲν ἀπλοικῆ καὶ γελοία ἔσον ἐνόμισάν τινες, διότι ἐδόθη ἀφορμὴ νὰ γεννηθῇ ἀντίκτυπος σοφρὸς ἐν τῇ ξένη περὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ἐκ τῆς ἀφορμῆς ταύτης ἔγραψεν ὁ Κρουμπάχερ ὅσα ἔγραψε. Κατακρίνει ἕλους ἐκείνους, ὅτινες προτε-λουν τὴν ἀλλαγὴν τοῦ συστήματος τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, διότι ἐὰν τώρα ἔθεσαν χεῖρα βέβηλον εἰς τὴν δημοτικὴν, ἐπιφυλάσσονται νὰ ἐπιβάλουν ἀ-νόσιον καὶ εἰς τὴν Μέσσην. Ἄλλὰ καὶ οἱ δημοτικί-σταὶ νομίζει ὅτι δὲν διαφέρουν πολὺ τῶν μαλλια-

ρῶν, ἐπιτίθεται δὲ δριμύτατα κατὰ τοῦ Ἐκπαιδευ-τικοῦ Ὁμίλου, συνιστῶντος τὴν ἀνάγνωσιν βιβλίων τοῦ Ψυχάρη.

— Τὸ Συνέδριον ἔχει καθήκον, λέγει, νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὰς ἀνοσίους ἐπιθέσεις τῶν δημοτικιστῶν καὶ τῶν ἄλλων Ψυχαριστῶν. Ἐὰν δὲν γείνη τοῦτο, τότε ἄς καταρρεύσῃ ὁ Παρθενὼν καὶ ἡ Ἀκρόπολις καὶ ἐκ τῶν μαρμάρων αὐτῶν ἄς ἀνεγερθῶσι οἰκίαι, διὰ νὰ στεγασθῶσιν οἱ ἀνόσιοι τῆς νεωτέρας Ἑλ-λάδος.

Ὁ κ. ΠΕΡ. ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ νομίζει ὅτι ἀδίκως ἐφαντάσθησαν ὅτι διὰ συνταγματικῆς διατάξεως δύ-νανται νὰ ἀνακόψωσι τὴν ὀγκουμένην δημοσίαν γνώμην... ὑπὲρ τῆς ἐξελλίξεως τῆς γλώσσης, ἐξελλί-ξεως τὴν ὁποίαν δὲν δύνανται νὰ ἀνακόψωσι χιλιά-δες λογγῶν.

Θόρυβος καὶ διαμαρτυρίαι.

— Οἱ ὀπαδοὶ τῆς καθαρουσύσης αἰσθάνονται τὸ ἔδαφος σαλευόμενον ὑπὸ τοὺς πόδας των (εἰρωνικαὶ διαμαρτυρίαι) καὶ διὰ τοῦτο ἀγωνίζονται τὸν περὶ τῶν ἔλων ἀγῶνα.

ΦΩΝΑΙ. ὦ ! ὦ !

ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ. Καὶ ἔταν ἐκλείψῃ ὁ καθηγγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Μιστριώτης, τότε μόνον των οἱ φοιτηταὶ θὰ ζητήσουν νὰ καθορισθῇ ὡς ἐπίσημος γλώσσα ἡ ζωντανὴ ἐκείνη τὴν ὁποίαν αἰσθάνονται ... (Οἱ φοιτηταὶ διαμαρτύρονται ζωηρότατα ἐκ τῶν θεωρητῶν).

Θεωρῶ ἐμαυτὸν ὑπερήφανον διότι σήμερον τὸ ὄνομά μου ἐγράφη ἐκεῖ ὅπου ἐγράφη, εἰς τὴν «ἀνα-θεματικὴν στήλην».

Ὁ κ. ΦΟΥΡΙΑΔΗΣ ὑποστηρίζει ὅτι ἐπιθέταται ἡ ἀναγραφὴ ἐν τῇ Συντάγματι διατάξεως περι-φρουρούσης τὴν καθαρουσύσαν, διότι ὁ κίνδυνος κυ-ρίως δὲν εἶναι ὁ τῆς μεταφράσεως τῶν Γραφῶν, ἀλλὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς μαλλιαρῆς εἰς τὰ σχο-λεῖα.

Ὁ κ. Γ. ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἀναγραφῆς ἐν τῇ Συντάγματι διατάξεως ἀναγνωρι-ζούσης ὡς ἐπίσημον γλώσσαν τοῦ Κράτους τὴν καθαρουσύσαν. Λέγει ὅτι ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ γλώσ-σα δὲν ἀπέθανε δι' ἡμᾶς, ἀλλὰ ζῆ καὶ ὑπομιμνή-σκει ὅτι στρατηγοὶ θέλοντες νὰ νικήσουν ἀνέφερον πρὸς τοὺς στρατιώτας των ἀρχαία ρήματα, ἐμφυ-χοῦντες αὐτοὺς εἰς τὸν κατὰ τῶν ἀλλεθνῶν ἀγῶνα. Ἐξακολουθῶν λέγει, ὅτι ξένα Ἕθνη, διαδέλοντα ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ δημιουργήσουν γλώσσαν τοῦ ὅψους καὶ τῆς δυνάμεως τῆς καθαρουσύσης ἐκ φθό-νου καὶ πνεύματος κατακτητικῆ ἀπὸ τριακονταε-τίας συνέστησαν προπαγάνδας καὶ ἀνεξήτησαν, ὅ-πως ἐπιτύχουν τοὺς σκοποὺς των, Ἑλληνας.

— Αἰσχύνομαι, λέγει ὁ κ. Κορομηλάς, διότι λέγω τοῦτο, ἀλλὰ πρέπει νὰ γίνῃ διάκρισις μεταξὺ Ἑλλήνων, διότι ὑπάρχουν Ἑλληνες παρατυρόμε-νοι ἐκ πνεύματος φανατισμοῦ καὶ ἐπιπολαίας ἐκτι-μήσεως τῶν πραγμάτων καὶ μὴ ἀναμετροῦντες τοὺς κινδύνους ἐνισχύουν τὰς προπαγάνδας ταύτας.

Ὁ κ. ΚΟΝΤΟΓΟΥΡΗΣ φρονεῖ ὅτι τὸ ζήτημα δὲν εἶνε καθαρῶς γλωσσολογικόν, ἀλλὰ εἶνε φιλο-σοφικόν, ἔθνικόν καὶ πολιτικόν.

Φρονεῖ ὅτι εἶνε ἀνάρμοστον νὰ καταγγελοῦσιν

αυτόχρονα ως προδότηι συνάδελφοί του ἐν τῇ Συνεδρίῳ, υπεραμύνεται δὲ αὐτῶν. Λέγει κατόπιν ὅτι ἡ κατάστασις τὴν ὁποίαν ἐδημιούργησαν ὄρισμένα πρόσωπα εἶνε ἀφόρητος.

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ. Νὰ τὰ ὀνομάσετε τὰ πρόσωπα.

ΚΟΝΤΟΓΟΥΡΗΣ. Ὁ Μιστριώτης!

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ. Καὶ ὁ Πατριάρχης τότε;

Ὁ κ. ΚΟΝΤΟΓΟΥΡΗΣ ἀναφέρει τὸν Βαλαωρίτην, τὸν Μαρτσούκαν καὶ λέγει ὅτι ἡ γλῶσσα ἐξελίσσειται καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ θέσῃ φραγμὸν. Ὁ Μιστριώτης διὰ τοῦ ἐγγράφου του πρὸς τὴν Βουλὴν ζητῶν ὅτι ζητεῖ, θέλει νὰ κατέλθῃ ἡ Βουλὴ εἰς ἐπίπεδον μὴ ἀρμόζον. Δηλοῖ δ' ἐν τέλει ὅτι θὰ ἀπόσχῃ ψηφοφορίας ἡτις δὲν ἴ' ἀποτελέσῃ τὴν δόξαν τῆς παρούσης Βουλῆς.

Ὁ κ. ΛΑΜΠΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ υπεραμύνεται τῆς καθαρευούσης.

Ὁ κ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ εἶνε καθαρευουσιάνος.

Λέγει ὅτι ἡ γνησία Ἑλληνικὴ γλῶσσα ὑπέστη ξενικὰς ἐπιδράσεις καὶ διὰ τοῦτο παρεφθάρη τόσο πολύ. Τοῦτο ἔμως δὲν εἶνε λόγος νὰ συντείνωμεν ἡμεῖς εἰς τὴν παραφθορὰν αὐτὴν. Ὑποστηρίζει ἀκολούθως τὴν ἀνάγκην τοῦ ἀμεταφράστου τῶν Ἱερῶν Γραφῶν.

Ὁ κ. ΜΠΟΥΦΙΔΗΣ ἐγγεγραμμένος κατόπιν ὕπὸς ὀμιλήσῃ, λέγει ὅτι ὄχι μόνον παραιτεῖται, ἀλλὰ καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ θελήσῃ πλέον νὰ κηρυχθῇ ἡ συζήτησις περαιωμένη.

Ὁ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ λέγει, ὅτι κατὰ τὴν ἀντίληψίν του ἡ Βουλὴ πράγματι εἶνε κουρασμένη, ζητεῖ δὲ νὰ κηρυχθῇ ἡ συζήτησις περαιωμένη καὶ ἐρωτᾷ πρὸς τοῦτο κατὰ τὸν Κανονισμὸν κατὰ σειράν τοὺς ἐγγεγραμμένους ὅπως ὀμιλήσουν, ἐὰν παραιτοῦνται.

Ὅλοι σχεδὸν δηλοῦν ὅτι παραιτοῦνται, πλὴν τοῦ κ. ΡΟΝΤΗΡΗ, ὅστις ἀνέρχεται εἰς τὸ βῆμα διὰ νὰ ὀμιλήσῃ.

Ὁ ὄμιλος ἐν τούτοις ἐπικρατεῖ εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ παρατεταμένα χειροκροτήματα . . . προκαταβολικῶς καλύπτουσι πᾶσαν φωνὴν τοῦ ῥήτορος.

ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ (ἐν ἠυμῷ). Κύριε Πρόεδρε, παρακαλῶ νὰ δηλώσητε εἰς τὴν Βουλὴν τί διαφέρει ὁ ὄμιλος αὐτὸς ἀπὸ τὸ περιδῶτον «ἐφ' ὀπίσθημεν».

Ὁ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ κροῖε τὸν κώδινα δαιμονιωδῶς καὶ τέλος ἀποκαθίσταται σχετικὴ ἡσυχία.

Ὁ κ. ΡΟΝΤΗΡΗΣ τέλος ὀμιλεῖ καὶ λέγει ὅτι δὲν εἶνε σύμφωνος ὡς πρὸς τὰ συμπεράσματα μετ' οὐδεμιᾶς ἐκ τῶν ἀντιμαχόμενων μεριδῶν.

Ὁ κ. βουλευτὴς ὑποστηρίζει ὅτι προκειμένου περὶ συνταγματικῶν διατάξεων πρέπει νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ κοινὴ συνείδησις, καταλήγει δὲ προκείμενον ὅτι ἐν τῇ παιδείῳσι πρέπει νὰ τηρῶνται ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ τίποιοι οἱ ἐξασφαλίζοντες τὴν ἐνότητά τῆς γλώσσης.

Ὁ κ. ΛΑΓΟΠΑΤΗΣ φρονεῖ ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον πρέπει νὰ προστατευθῇ διὰ τοῦ Συντάγματος ὄχι μόνον κατὰ τῆς μαλλιαρῆς ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆς καθαρευούσης, ἀλλὰ καὶ κατὰ πάσης ἄλλης μεταφράσεως ἔστω καὶ ἂν αἴτῃ εἶνε εἰς Σωκράτειον γλῶσσαν.

Λέγει ὅτι μόνον ἡ καθαρεύουσα ἐκφράζει τὴν διάνοιαν, ἀλλὰ ἂν δὲν ὑπῆρχε καὶ ἡ δημοτικὴ (ὄχι ἡ μαλλιαρῆ) ἡ ποίησις θὰ ἦτόνεο διότι διὰ ταύτης μόνον ἐκφράζονται τὰ συναίσθηματα.

Ἐξετάζων κατόπιν τὴν ἐξέλιξιν τῆς γλώσσης, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς δουλείας μέχρι σήμερον, λέγει ὅτι ἡ καθαρεύουσα διὰ τῆς ἐξελίξεως θὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς δημοτικῆς, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἡ δημοτικὴ ἀποκαθαιρομένη, θὰ πλησιάσῃ τὴν καθαρεύουσαν, εἰς τρόπον ὥστε θὰ ἐπέλθῃ ἡ συνάντησις.

Ὁ κ. βουλευτὴς καταλήγων ὑποβάλλει πρότασιν ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἀγορεύσεώς του.

Ὁ κ. ΝΟΤΑΡΑΣ φρονεῖ... ὅτι τὸ ζήτημα ἢ λάθῃ διασπάσει.

— Εἶνε αἰσχος, λέγει, ὅτι οἱ κοινωνιολόγοι, ἄνθρωποι εὐρυτάτης μορφώσεως, μεταχειρίζονται διὰ τὸ κακὸν τῆς Πατρίδος...

ΚΟΥΤΟΥΠΗΣ. Νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν φράσιν του ταύτην...

Τί ἔγεινε ἐκεῖνην τὴν στιγμὴν εἶνε ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ. Ὅλοι οἱ κοινωνιολόγοι ἔρμουδον πρὸς τὸ βῆμα, ἠγουμένου τοῦ κ. Κουτούπη.

— Νὰ ἀνακαλέσῃ, φωνάζουν.

Ἀλλὰ τότε οἱ ἄλλοι βουλευταὶ ἐγειρόμενοι παρακολουθοῦν τὸν κ. Νοτάρην καὶ φωνάζουν:

— Ὅχι, ὄχι, καλὰ τὰ εἶπε.

Εἰς μάτην αἱ κωδωνοκρουσίαι τοῦ κ. Προέδρου. Ἀληθῶς πανθαυμάσιον. Ὁ κ. Στράτος παρακαλεῖ τοὺς βουλευτάς νὰ καθήσουν κάτω.

— Ὁ κ. βουλευτὴς, λέγει, παρακαλεῖται νὰ σαφηνίσῃ τὴν φράσιν, ἄλλως θὰ ὑποχρεωθῇ νὰ τὴν ἀνακαλέσῃ.

ΝΟΤΑΡΑΣ. Ἐγὼ ἀναγνωρίζω τὴν ἀξίαν τῶν κυρίων...

ΚΟΥΤΟΥΠΗΣ (ἔρμουδον πάλιν πρὸς τὸ βῆμα). Νὰ ἀνακαλέσῃς ὅ,τι εἶπε.

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ. Ὅχι.

ΣΤΡΑΤΟΣ. Εἶνε ἀνανδρον νὰ μὴ δίδεται τὸ δικαίωμα εἰς τὸν ἀγορεύοντα νὰ σαφηνίσῃ τὴν φράσιν του.

Ἐξακολουθεῖ ὁ ὄμιλος ἀκόμη.

ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ. Παρακαλῶ νὰ ἀνακαλέσῃ ὁ κ. βουλευτὴς, διότι εἰ ὅσιον εἶπεν ἀρνεῖται τὸν πατριωτισμὸν ὁλοκλήρου ὁμάδος ἐν τῇ Βουλῇ.

Τέλος ὁ κ. ΝΟΤΑΡΑΣ λέγει, ὅτι δὲν ἠρνήθη τὸν πατριωτισμὸν τῶν κοινωνιολόγων, ἀλλ' ὅσοι ἀφείλουσι νὰ σέβωνται τὴν γλῶσσαν τῶν προγόνων των.

Καλεῖται νὰ ὀμιλήσῃ ὁ κ. ΖΑΒΙΤΣΙΑΝΟΣ.

Οἱ βουλευταὶ ἔμως ἠοροδοῦν, διαμαρτύρονται. θέλουσιν νὰ περτωθῇ ἡ συζήτησις, φωνάζουν.

— Ὅχι, ὄχι.

Ὁρμητικῶς ἔμως ὁ κ. ΖΑΒΙΤΣΙΑΝΟΣ ἀνέρχεται εἰς τὸ βῆμα καὶ μετ' ἀγανάκτησιν κτυπῶν τὴν χεῖρα ἐπ' αὐτοῦ λέγει:

— Δὲν ἔχει. Θὰ ὀμιλήσω. Καὶ ἀρχίζει, τῆς

Βουλῆς σιωπῶσης. Λέγει ὅτι ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος παρεξέκλινε. Οὐδεμίαν θέσιν δύναται νὰ ἔχῃ εἰς τὸ Σύνταγμα διάταξις καθιερούσα οἰανδήποτε γλῶσσαν.

Ἡ Βουλὴ, λέγει, ἐπαρουσίασεν ὕψιν Ἀκαδημίας μετὰ τὴν γενομένην συζήτησιν, τοῦτο δὲ ἴσως διότι εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἐπιστημονικὴ δράσις καὶ ὅλα τὰ ζητήματα, κατ' ἀνάγκην, καταλλήγουν διὰ τὴν συζήτησιν εἰς τὸ Κοινοβούλιον.

Ἡ πρότασις τοῦ κ. Μιχαλοπούλου, λέγει ὁ κ. Ζαβιτσιάνος, οὐδαμῶς στριβίζεται. Κατηγορεῖ περαιτέρω τοὺς δημιουργήσαντας τὸ γλωσσικὸν ζήτημα καὶ ὑπεραυτιμωμένους τῆς δημοτικῆς λέγει ὅτι προσεπάθησαν οἱ πολέμοι αὐτῆς νὰ δημιουργήσουν ἐπιχειρήματα ἐξ ὠρισμένων γεγονότων ἢ λέξεων χωρὶς νὰ λάβουν ὑπ' ἑξῆς ὅτι μία ἰδέα ἐφ' ὅσον πολεμεῖται τόσον περισσότερο ὑψηλὰ σηκώνεται καὶ ἢ ἀσηκώθη.

ὑποστηρίχθη, ἐξακολουθεῖ ὁ κ. Ζαβιτσιάνος, καὶ ἐλέγχθη εἰς τὴν αἰλουσαν ταύτην ὅτι οἱ δημοτικισταὶ εἶναι μισθωτοὶ ἔχθροί τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἐγὼ διαμαρτύρομαι κατὰ τῆς μυσαρῆς ταύτης κατηγορίας. Διότι πῶς εἶναι δυνατόν νὰ πιστευθῇ τοῦτο διὰ τὸν κ. Παλαμῶν, διὰ τὸν κ. Μαβίλην, διὰ τὸν οἶδον τοῦ κ. Δραγοῦμη, τοῦ ὅποιου εἶναι τόσον γνωστὴ ἡ ἔθνικὴ δράσις εἰς τὴν Μακεδονίαν; Καὶ ἢ ἴσο δυνατόν ἴσως νὰ μὴ ἀποδώσῃ τις σοβαρὰν σημασίαν εἰς τὰς κατηγορίας ὅταν ὅμως αὗται ἔχουν συνεπείας σοβαρωτέρας διὰ τῆς καταλλήλου διοχετεύσεως αὐτῶν εἰς τὰς λαϊκὰς τάξεις, αἵτινες δὲν δύναται νὰ διδῶν τὰ ἀληθῆ ἐλαττήρια τῶν κατηγορούντων καὶ τῶν ὑποκινητῶν τῶν συλλαλητηρίων, ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν πᾶς τις νὰ ἐξεγερθῇ.

— Καὶ ἐρωτῶ ἤδη τὴν Κυβέρνησιν, λέγει ἐν ὄργῃ ὁ κ. Ζαβιτσιάνος, τί γίνεται διὰ τὸν δημόσιον ἐκείνον ὑπ' ἀλλήλων τὸν ἐν πογράφῳ διὰ τοῦ τύπου κατηγοροῦντα ἄλλους δημοσίους ὑπαλλήλους ὡς μισθωτὰ ὄργανα ξένων ἐπικρατειῶν καὶ διοργανῶντα συλλαλητήρια, τὰ ὅποια δὲν ἔχουν θέσιν; Ἐμῆ καὶ ἐγὼ δημοτικιστῆς, ἔχω τὴν αὐτὴν γνώμην μὲ τοὺς κατηγοροῦμένους καὶ τὴν γνώμην μου αὐτὴν τὴν ἀισθάνομαι πολὺ βαθεῖα. Ζητῶ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ μὲ προστατεύσῃ καὶ ζητῶ ἀπὸ τὴν Δικαιοσύνην τῆς Πατρίδος μου νὰ θέσῃ χεῖρα ἐπὶ τέλους ἐπὶ τοῦ ὑπαλλήλου ἐκείνου.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΓΑΕΥΤΑΙ. Ποῖος εἶναι αὐτός;

ΖΑΒΙΤΣΙΑΝΟΣ. Ὁ Μιστριώτης.

— Ποῖαν σημασίαν, ἐξακολουθεῖ ὁ κ. Ζαβιτσιάνος, ἢ ἔχει οἰαδήποτε διάταξις τιθεμένη εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ περιορίζουσα τοὺς φυσικοὺς νόμους;

Πῶς ἢ καθορισθῶν αἱ συνέπειαι τῆς διατάξεως ταύτης; Καὶ ποῖον ἄλλο Σύνταγμα ἀνέγραψε παρομοίαν διάταξιν; Εἶναι λυπηρὸν, ἐπιλέγει ὁ ρήτωρ, ὅτι μέσα εἰς τὴν Βουλὴν γίνονται τοιαῦτα, λυπηρότερον δὲ διότι ἡ πλειονότης τῶν βουλευτῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ διδῆ, ἀκόμη τὰ ἐλαττήρια τῶν ὑποκινούντων καὶ δημιουργούντων τὸ ζήτημα. (Χειροκροτήματα παρατεταμένα).

Ὁ κ. ΗΑΙΟΠΟΥΛΟΣ διαδεχόμενος τὸν κ. Ζαβιτσιάνον εἰς τὸ βῆμα δμιλεῖ δι' ἑλέγων καὶ κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Μιχαλοπούλου.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΓΑΕΥΤΑΙ ζητοῦσιν ἀκολούθως νὰ διακοπῇ ἡ συνεδρίασις.

Ὁ κ. ΠΡΩΘΠΟΥΡΓΟΣ στέργει ἀλλὰ παρακα-

λεῖ τοὺς βουλευτὰς νὰ ἐπανέλθουν συντόμως.

Ὁ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ διακόπτει μετὰ ταῦτα τὴν ἐγδῆν καὶ ἡμίσειαν τὴν συνεδρίασιν ἐπὶ μίαν ὥραν.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΚΟΠΗΝ

Τὴν 10 καὶ 15' ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπιεῖσα συνεδρίασις.

Ὁ κ. ΜΕΡΜΗΓΚΑΣ ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου ἀναγιγνώσκων μέρη τινὰ τοῦ Καταστατικοῦ ἐκ τοῦ ὅποιου ἀποδεικνύεται ὅτι τὰ μέλη αὐτοῦ εἶναι μαλλιαροί.

Ὁ κ. ΡΟΥΦΟΣ λέγει ὅτι δὲν σκοπεῖ νὰ λάβῃ τὸν λόγον ἀλλὰ νομίζει ὅτι ἔχει καθήκον νὰ διαμαρτυρηθῇ διὰ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Ζαβιτσιάνου εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι ἡ σχηματισθεῖσα γνώμη εἶνε ἀποτελεσματικὴ ἐνεργειῶν. Ἡ σχηματισθεῖσα γνώμη εἶνε ἀποτελεσματικὴ τῆς γενικῆς ἐξεγερσεως ὑπὲρ τῆς ἔθνικῆς γλώσσης καὶ οὐχὶ προσωπικῶν ἐνεργειῶν. Τὸ γλωσσικὸν ζήτημα δὲν εἶνε Μιστριωτικόν, εἶνε ζήτημα ὀλοκλήρου τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Ἀρνεῖται τὸ λεχθὲν ὅτι δεσμεύεται ἡ ἐλευθερία καὶ λέγει ὅτι δὲν δεσμεύεται αὕτη ἀλλὰ πρόκειται ἀπλῶς νὰ ζητήσῃ τὸ Κράτος ἀπὸ τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ νὰ φέρωνται ὅπως αὐτὸ θέλει καθ' ὃ ἔχει δικαίωμα.

Ὁ κ. ΠΕΤΡΕΑΣ ἐπιτίθεται κατὰ τῶν μαλλιαρῶν καὶ ἐκφράζει τὴν λύπην του ὅτι ὑπάρχουν τοιοῦτοι καὶ εἰς τὴν Βουλὴν.

ΓΡΑΝΙΤΣΑΣ. Δὲν ὑποστηρίζομεν τὸν μαλλιαρισμὸν. Ὑποστηρίζομεν τὴν δημοτικὴν.

Ὁ κ. ΠΕΤΡΕΑΣ ἐξακολουθῶν ὑποστηρίζει ὅτι δὲν πρέπει νὰ δεσμευθῇ ἡ γλῶσσα τοῦ λαοῦ, διότι οὐδῶς κινδυνεύει.

Ὁ κ. ΓΑΛΑΝΟΣ δευτερολογῶν ἀντικρούει τὸ λεχθὲν ὅτι διὰ Συναγματικῆς διατάξεως περιορίζεται ἡ ἐλευθερία. Ὑποβάλλει ἀκολούθως πρότασιν διὰ τῆς ὁποίας προτείνει εἰς τὸ 2ον ἐδάφιον τοῦ 5ου ἀρθρου νὰ προστεθῇ ἄλλο ἐδάφιον ἔχον ὡς ἐξῆς: «Ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ Κράτους ἀναγνωρίζεται ἐκείνη εἰς τὴν ὁποίαν συνετάχθησαν τὸ Πολίτευμα καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Νομοθεσία. Πᾶσα πρὸς διαφθορὰν τῆς γλώσσης προσπάθεια ἀπαγορεύεται».

Ὁ κ. ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ ὑπεραυτιμωθεὶς τοῦ κ. Μιστριώτου καὶ δικαιολογεῖ τὴν ἀνάμειξιν αὐτοῦ εἰς τὸ ζήτημα. Προτείνει νὰ συσταθῇ ἐπιτροπὴ ἥτις νὰ ἐξετάσῃ συντόμως τὰ ὑπ' αὐτοῦ καὶ κατ' αὐτοῦ καταγγελλθέντα. Ἐπιτίθεται πάλιν κατὰ τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου καὶ ἐπικρίνει ἑαυτὸν διότι μέγχι τινὲς ἐφρόνει ὅτι οὐδένα κίνδυνον ἐκ τῶν μαλλιαρῶν διακρέχει ἡ γλῶσσα. Ἐνῶ τὸ ὅτι τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας διευθύνει ὁ ἀρχιμαλλιαρὸς κ. Ἀλεξανδρῆς ἐπρεπε νὰ τὸν πείσῃ περὶ τοῦ ἐναντίου. Ἐπιδεικνύει εἰς τὴν Βουλὴν φύλλα τινὰ τοῦ «Νουμά» τὰ ὅποια ἀδυνατεῖ, λέγει, νὰ ἀναγνώσῃ.

Ὁ κ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ φρονεῖ ὅτι δὲν δύναται νὰ τεθῇ εἰς τὸ Σύνταγμα διάταξις περιορίζουσα τὴν ἐξέλιξιν τῆς γλώσσης, κηρύσσεται ὅμως ὑπὲρ τοῦ ἀμεταφράστου τῶν Ἱερῶν Γραφῶν.

(Τὸ τέλος τοῦ φύλλου τῆς ἄλλης Κεριακῆς)